

DE OORLOG, 7 december 1914
 [ALGEMEEN HANDELSBLAD, No. 27901]

[Maandag 7 December 1914]

Inhoudsopgave 7 december 1914

[ALGEMEEN HANDELSBLAD, No. 27901]	1
DE OORLOG	2
Op het Westelijk oorlogstooneel.	2
In België en Frankrijk.	2
Tegenspraak.	3
De Britsche troepen in Antwerpen.	3
De wedren naar de Zee.	4
In Lotharingen.	5
Onderscheiding.	6
Op het Oostelijk oorlogstooneel.	6
Lodz genomen.	6
Oostenrijksch legerbericht.	7
Russisch legerbericht.	7
Duitsch legerbericht.	7
De Russen in Hongarije.	7
Russen en Oostenrijkers.	7
Op het Zuidelijk oorlogstooneel.	7
In Servië.	7
TURKIJE.	7
In de Kaukasus.	7
Russisch succes in Armenië.	8
ENGELAND.	8
Het interview met lord Kitchener.	8
De Engelsche vloot.	8
RUSLAND.	8
Geen doorvoer van wapens.	8
BELGIË.	8
Een onderscheiding voor koning Albert.	8
DUITSCHLAND.	8
Fransche geestelijken in Duitsche krijgsgevangenschap.	8
Aanmaning tot zuinigheid.	9
Voor de Belgische kinderen.	9
Het rapport over den toestand.	9
ITALIË.	9
Een votum van vertrouwen.	9
Vóór den oorlog.	9
ZUID-AFRIKA.	10
Duitsche en Fransche hoogere bevelvoering. II.	10
Nederland en de oorlog.	12
Mijn gesprongen.	12
Uitvoer van cacao.	12
Laatste Berichten.	12
In België en Frankrijk.	12
[ALGEMEEN HANDELSBLAD, No. 27901]	13
DE OORLOG	13
De algemeene toestand.	13
Op het Westelijk oorlogstooneel.	14
Koning George en Koning Albert.	14
De strijd in Noord-Frankrijk.	14
Ostende in brand?	15
Officieele Duitsche berichten.	15
Aan de Fransch-Duitsche grens.	15
Op het Oostelijk oorlogstooneel.	15
De strijd in Polen.	15
Handgemeen.	16
Op Zee.	16
De "Hamidié" beschadigd.	16
Mijnen in de Noordzee.	16
De zeeslag in den Stillen Oceaan.	16
BELGIË.	17

Naspeuringen van Paul Theelen: 7 december 1914

Aan de grens.	17
DUITSCHLAND.	20
Een lid van den Duitschen Rijksdag verdwenen.	20
ENGELAND.	20
Minister Runciman aan het woord.	20
Engeland en de Belgische neutraliteit.	20
Ierland en de oorlog.	21
FRANKRIJK.	21
Inlijving van zwakke elementen.	21
OOSTENRIJK-HONGARIJE.	21
Dreigend tekort.	21
ITALIË.	21
In Tripolis.	21
ZUID-AFRIKA.	21
Een rapport van Botha.	21
BALKANSTATEN.	22
Servië en Bulgarije.	22
Nederland en de Oorlog.	22
Nederlanders naar Duitschland.	22
Engeland en Nederland.	22
Verwarmingsgordels.	23
Briefwisseling met Gent en Oost-Vlaanderen.	23
De arrestatie te Rotterdam.	23
BINNENLAND.	24
De Posterijen en de Marken-koers.	24
Op Zee.	25
Schepen vergaan.	25
Op het Zuidoostelijk oorlogstooneel.	25
De strijd in Servië.	25
FRANKRIJK.	25
De lichterding 1915.	25

5

EDITIE VAN 2 UUR. OCHTENBLAD.

DE OORLOG

België en Frankrijk. — Lodz genomen. — In Servië. — De Engelsche vloot.

10

Op het Westelijk oorlogstooneel.

In België en Frankrijk.

PARIJS, 5 Dec. (Reuter.) In België heerschte heden dezelfde activiteit als gisteren. Wij hebben onze positie ten noorden van het Vrijdag genomen veerhuis versterkt. Op het overig gedeelte van het front is niets belangrijks voorgekomen.

15

PARIJS, 6 Dec. (Reuter.) Communiqué van hedenmiddag). In België: Niet ver van het veerhuis, welks verovering gisteren werd medegedeeld, vernielde onze zware artillerie een Duitsch blokhuis. De vijand deed vergeefsche pogingen om Woldendrecht te hernemen. Op het overige gedeelte van het front en aan de Aisne eveneens heerscht absolute rust. In Champagne heeft onze zware artillerie met gunstig gevolg Deutsche batterijen beschoten. In Argonne duurt de loopgraven-oorlog voort; wij gaan langzaam maar gestaag vooruit en slaan alle vijandelijke aanvallen af. Wij zijn ook eenigszins vooruitgegaan in de streek ten zuidoosten van Varennes. De Deutsche artillerie is daar tot zwijgen gebracht. Op de rest van het front viel niets bijzonders voor.

20

25

LONDEN, 6 Dec. (Eigen bericht.) Uit Parijs wordt aan de "Times" geseind, dat de strijd in Woëvre zich heeft gesplitst in een reeks artillerieduels om het beheersing der wegen. De Deutsche kanonnen beheerschen thans het oostelijke einde van den weg Commercy-Pont à Mousson. Hier worden de Deutsche loopgraven buitengewoon krachtig verdedigd.

30

BERLIJN, 6 Dec. (W. B.) Officieel. Uit 't groote hoofdkwartier wordt gemeld: Hedennacht werd het dorp Vermelles zuidwestelijk van Béthune, waarvan der verder bezetting wegens het voortdurende Fransche artillerievuur onnoodige offers zou vorderen, door ons opzettelijk ontruimd. De nog voorhanden gebouwen waren van te voren vernield. Onze troepen bezetten ingerichte stellingen oostelijk van de plaats. De vijand kon tot dusver niet volgen. Westelijk en zuidwestelijk van Altkirch hernieuwden de Franschen hun aanvallen met aanzienlijke strijdkrachten, doch zonder

35

40 resultaat. Zij leden zware verliezen. Overigens hadden in het Westen geen
gebeurtenissen plaats, die de vermelding waard zijn.

Tegenspraak.

45 BERLIJN, 6 Dec. (W. B.) (Officieel). In het buitenland verspreide berichten omtrent
achterwaartsche bewegingen van de de Duitsche troepen aan het Yser-kanaal, zijn
onjuist.

De Britsche troepen in Antwerpen.

Omtrent de gebeurtenissen te Antwerpen de laatste dagen (3 tot 9 October) voor de
50 overgave, heeft generaal-majoor bevelhebber Paris, bevelhebber van de Royal Naval
Division, op 31 October een verslag uitgebracht aan de Admiraliteit. Generaal Paris
zet hierin uiteen, dat de brigade (2200 man sterk) Antwerpen in den nacht van 3 op 4
October bereikte en in den morgen October met het 7e Belgische regiment, de
55 loopgraven voor Lier bezette benevens een vooruitgeschoven fort aan de Nethe, ter
vervanging van uitgeputte Belgische troepen. De buitenforten aan dit front waren
reeds gevallen en de loopgraven werden gebombardeerd. De beschieting nam in hevigheid
toe gedurende den nacht en in den vroegen morgen van 5 October, toen de
voortuitgeschoven posten naar de Engelschen toe gedreven werden en de vijand erin
60 slaagde over de rivier te trekken. 's Middags was het 7e Belgische regiment gedwongen
terug te trekken, zoodat mijn rechterflank werd blootgesteld, zegt generaal Paris.
Een krachtige tegenaanval, geleid door kolonel Pierchon, 2e reg. Jagers, gesteund
door onze aëroplanes, herstelde de positie in den laten namiddag. Ongelukkig mislukte
een poging der Belgische troepen in den nacht van 5 op 6 October om den vijand over
de rivier dringen en dat leidde vrijwel tot een ontruiming van alle Belgische
65 loopgraven. De positie van de marine-brigade werd onhoudbaar. Hoewel het bombardement
hevig was, werd de terugtocht der brigade goed uitgevoerd en in den middag van 6
October werd een tijdelijke positie, haastig opgeworpen, bezet. Generaal Paris
beschrijft dan hoe de terugtocht geschiedde op de tweede verdedigingslinie en hoe de
Naval Division de openingen tusschen de forten dezer linie bezette. Intusschen begon
70 in den nacht van 7 op 8 October het bombardement van stad, forten en loopgraven. Daar
de watervoorziening was afgesneden, konden geen pogingen worden gedaan om de vlammen
te blusschen en weldra stonden 100 huizen in brand. Gelukkig was er geen wind, anders
zou de heele stad zijn vernield. Op 8 October bleek dat het Belgische leger de forten
niet langer kon houden. Ongeveer te half zes begreep ik dat als een ramp zou worden
75 voorkomen, een onmiddellijke terugtocht onder dekking van de duisternis noodig was.
Generaal de Guise, de Belgische bevelhebber, was liet hiermee volkomen eens.
De terugtocht begon te half acht en had plaats onder zeer moeilijke omstandigheden.
De vijand bedreigde onzen rechtstreekschen terugtochtsweg, zoodat een omweg van 15
mijlen in noordelijke richting noodig was. Al de wegen waren overvuld met Belgische
80 troepen, vluchtelingen, kudde vee en alle soorten van wagens; dit maakte het behoud
van het verband vrijwel onmogelijk. Gedeeltelijk hierdoor, gedeeltelijk door
vermoeden, gedeeltelijk ook door nog niet opgehelderde oorzaken, raakten groote
deelen van de 1e Naval Brigade los, en het spijt me te moeten meedeelen, dat ze of
gevangen zijn of in Nederland geïnterneerd. Den geheelen nacht doormarceerende,
85 bereikten echter een bataljon van de 1e brigade, de 2e brigade en de Royal Marine
brigade, op een bataljon na, St. Gilles Waes en zetten zij zonder verder incident den
terugtocht per trein voort. Het bataljon van de Royal Marine brigade, dat de
achterhoede vormde, bereikte ook laat in den namiddag nog een trein, te zamen met
honderden vluchtelingen, maar de lijn was opgebroken, de locomotief ontspoord en de
90 vijand opende het vuur. Er heerschte groote verwarring. Het was donker en de
opgewondenheid onder de vluchtelingen belette het geven van bevelen. Het bataljon
echter gedroeg zich uitstekend en slaagde er zich al vechtend een weg te banen, maar
met verlies van meer dan de helft der mannen. De anderen marcheerden nog 10 mijlen
verder tot Selzaete en gingen daar in den trein. General Paris brengt hulde aan de
95 diensten van kolonel Seely (den oud-minister van oorlog) en kolonel Bridges, die,
hoewel niet onder zijn bevelen staande, alle mogelijke hulp verleenden.
Het rapport van generaal Paris is thans in de London Gazette verschenen, tegelijk met
een telegram van Sir John French, aan wien het rapport om bericht was toegezonden.
Generaal French verklaart, dat de Marine en Naval brigades onder de leiding van
100 generaal Paris uitnemend hun werk hebben verricht. Hoewel de vesting niet kon worden
gered, heeft toch de actie van de strijdmacht onder generaal Paris ongetwijfeld de
bewegingen van den vijand vertraagd en het mede mogelijk gemaakt dat het Belgische
leger kon terugtrekken, zoodat het kon worden gereorganiseerd en zijn gevechtswaarde
behield. Ook kon oorlogsmaterieel en munitie, die anders voor den vijand van nut
105 zouden zijn geweest, vernietigd worden. Generaal French eindigt met zijn waardeering

uit te spreken over den steun van het Belgische leger bij den strijd aan de Yser, die mogelijk was dankzij de tusschenkomst van generaal Paris'strijdkracht, welke ook van hoog moreel belang voor het Belgische leger was.

110 **De wedren naar de Zee.**

Een Reuter-telegram in het Zaterdagavondblad heeft reeds kort melding gemaakt van het officieele Fransche rapport over de krijgsverrichtingen van 2 Augustus tot 2 December. Hoewel wij van de slag aan de Marne reeds eenige uitvoerige Fransche overzichten hebben meegedeeld, is deze samenvatting der krijgsverrichtingen aan 115 Fransche zijde toch nog wel belangrijk genoeg om een uitvoeriger mededeeling te wettigen. In het officieele Fransche rapport over "vier maanden oorlog" wordt in de eerste plaats geconstateerd dat de hoop van Duitschland om Frankrijk in enkele weken te vernietigen, ijdel is gebleken en verder dat de aan de Westelijke grens geconcentreerde strijdkrachten van het Rijk 50 legerkorpsen telden, waarbij nog 10 120 divisies cavallerie kwamen.

Hoewel Duitschland nog de hoop had een welgeslaagden aanval op Nancy te doen, durfde het den aanval toch niet te wagen, met het oog op de sterkte van "onze" dekkingswerken, die tegen het einde van 1913 nog aanzienlijk versterkt waren. Het denkbeeld was, dat onze concentratie – wij ontleenen het volgende aan telegram uit 125 Parijs aan de "Times" – voldoende elastisch zoude zijn om ons te veroorloven onze grootste kracht samen te trekken in het gebied waar de vijand, de grootste activiteit zou toonen. De schending der Belgische neutraliteit toonde dat in het noorden de zwaarste strijd zou plaats hebben. Wij konden het met den vijand hier niet opnemen eer het Britsche leger was aangekomen en we trachtten daarom zooveel mogelijk 130 Deutsche legerkorpsen vast te houden in Elzas-Lotharingen. Het verslag geeft dan een overzicht van de operatiën in Elzas-Lotharingen en wijst er op, dat ongelukkige gebeurtenissen in Lotharingen en in België de Franschen dwongen de intensiteit van hun pogingen in den Elzas te beperken. Toen Luik gevallen was, trachtten de Duitschers tusschen Givet en Brussel op te rukken en hun bewegingen naar het westen 135 uit te strekken. Toen de Britten gereed waren begonnen wij het offensief in Belgisch Luxemburg. Dat offensief mislukte met zware verliezen.

Op 26 Augustus was de toestand deze. Wij hadden of slag te leveren op plaatsen waar we in ongunstige omstandigheden verkeerden, of we moesten terugtrekken over de geheele linie tot het mogelijk zou zijn het offensief te hervatten. De generalissimus 140 besloot tot het tweede. Wij trokken dus in goede orde terug, steeds den vijand aanvallend om hem te verzwakken en zijn opmarsch te vertragen. De vijand echter rukte zoo snel op, dat generaal Joffre last gaf op de Aube en zoo noodig op de Seine terug te trekken. Op 5 September waren de door generaal Joffre verlangde omstandigheden ingetreden en hij gaf met zijn bekende legerorder last tot een algemeen offensief.

145 Van 8 September af deed de aanval van generaal Mannoury tegen den rechtervleugel zijn invloed gevoelen en de vijand wijzigde zijn front, aldus een zwakke plaats biedend aan het Britsche leger, dat de Marne overtrok en met den flank van het Deutsche leger in aanraking kwam.

Intusschen was generaal d'Esperey, met generaal Mannoury op zijn vleugel, eveneens de 150 rivier overgetrokken; hij dreef de Duitschers terug, op zijn linkervleugel het Britsche, op den rechtervleugel het leger van generaal Foch steunend.

Tegen dat leger beproeden de Duitschers wraak te nemen voor hun tegenslag aan den rechtervleugel en van 6 tot 9 September had deze strijdmacht herhaalde aanvallen van den vijand te doorstaan, tot in den avond van 9 September zijn linker ??? garde ander 155 ? Duitsch de Pr? de flank aangreep. Deze vermetele manoeuvre besliste den uitslag. De Duitschers trokken overhaast terug en op 11 September trok generaal Foch Chalons sur Marne binnen.

Op den rechtervleugel trok het leger van generaal De Langle de Cary op, terwijl de 160 strijdmacht onder generaal Ruffey naar het noorden zich bewoog, aldus den Duitschen terugtocht verhaastend, die nog verder bespoedigd werd door de offensieve operatiën van de legers van de generaals Castelnau en Dubail in de richting van het oosten. Wij waren in het voordeel en behielden dat.

Van 13 September af brachten de Duitschers onze vervolging tot staan en een nieuwe slag begon. De Deutsche generale staf hoopte nog onzen linkervleugel te kunnen 165 omtrekken, zooals wij hoopten den Duitschen rechtervleugel te kunnen omtrekken en zoo volgde een wedstrijd in vlugheid; een ware wedren naar de zee. De Duitschers hadden boven ons dit voordeel, dat hun front concentrisch was, zoodat de afstanden, over welke hun troepen getransporteerd moesten worden, korter waren. Niettemin mislukte hun beweging op den rechtervleugel en de overwinning van de Marne werd bevestigd.

170 Omstreeks 20 September vormde generaal Castelnau een nieuw leger aan den linkervleugel van dat van generaal Mannoury en verschanste hij zich krachtig in de

Naspeuringen van Paul Theelen: 7 december 1914

175 streek van Lassigny, Roye en Péronne, op zijn rechtervleugel gesteund door territoriale divisies. Dat was echter nog niet voldoende om ons doel door te zetten en op 30 September kwam generaal Maud'huy's leger naar voren en bezette dit het gebied rondom Atrecht en Lens, zich uitstrekkend naar het noorden, met het doel een vereeniging tot stand te brengen met de divisies, die van Duinkerken oprukten. Maar met het oog op de pogingen van den vijand was onze troepenlinie nog te dun en te uitgestrekt. Op voorstel van Sir John French werd besloten het Britsche leger van de Aisne over te brengen naar de streek van de Lys.

180 Het Belgische leger, dat van Antwerpen was teruggetrokken, werd gedekt door Britsche en Fransche marinecorpsen en kwam om, in het Ysergebied de barrière, die daar zou moeten worden gehouden, te versterken.

185 De Britsche strijdkracht kon niet vóór 20 October in actie komen, terwijl het Belgisch leger gebrek had aan munitie en daarom gaf generaal Joffre last tot een nieuwe beweging. Hij droeg generaal Foch de taak op, de operaties van de legers in het noorden te doen samenwerken en op 18 October stelde hij nieuwe versterkingen te zijner beschikking, zoodat omstreeks 12 November het Fransch-Belgische leger onder generaal d'Urbal in samenwerking met de Belgen en Britten tusschen de zee en de Lys ageerde tegen een dozijn Deutsche legercorpsen en meer dan vier cavalerie-divisies.

190 De Keizer zelf bevond zich bij de Deutsche strijdmacht en zijn proclamaties wezen de troepen er op, dat nu een beslissende slag moest worden geslagen, hetzij door een opmarsch langs de kust naar Duinkerken, Calais en Boulogne, hetzij door een doorbraak van de linie naar Yperen en de proclamatie van de annexatie van België. Om dit doel te bereiken, deed de Deutsche generale staf drie weken lang herhaalde en hevige aanvallen door groote massa's ondernemen.

195 Na 12 November bleek dat de balans naar onzen kant doorsloeg. In drie weken waren we geen duimbreed geweken en we hadden ons in een ondoorbreekbare positie gesteld. In de laatste helft van November was het Deutsche offensief gebroken, de Deutsche aanvallen verminderden in kracht. Zelfs de artillerie toonde steeds minder activiteit. De slag van Yperen kostte den vijand 120.000 man. Nooit heeft een zoo zorgvuldig voorbereide en met zooveel verwoedheid doorgevoerde aanval, een meer volslagen mislukking ondergaan.

200 Gedurende dezen geheelen grooten slag werd de strijd langs het geheele front voortgezet, het karakter van een belegeringsoorlog aannemend. De generaals Maud'huy en Castelnau hielden zonder een voet te wijken van het midden van October tot het begin van November het Lys-Noyon-front vast, en sedert het eind van October zijn ze voortdurend vooruit gekomen. Tusschen de Oise en de Argonnen stonden de legers van de generaals Mannoury, d'Esperey en de Cary tegenover sterke stellingen. Oostelijk van Reims sloegen zij een algemeenen aanval af, die met den grootsten moed was begonnen.

210 De keizer zelf was getuige van deze nederlaag, evenals hij acht dagen later getuige was van de nederlaag bij Yperen. Aan onze zijde hebben wij hevige offensieve operatiën door minder krachtige bewegingen vervangen, maar we hebben zoo toch in de Argonnen herhaaldelijk terrein gewonnen.

215 In een samenvatting van den tegenwoordigen toestand, zegt het verslag: "Onze strijdkrachten zijn even sterk in aantal als ze waren aan het begin van den veldtocht, maar de hoedanigheid van de troepen is aanzienlijk verbeterd. Al onze soldaten zijn vast overtuigd van hun superioriteit over den vijand, en zij hebben vast vertrouwen in de overwinning. De hoogere aanvoering, na de noodige wijzigingen gereorganiseerd, heeft in de laatste drie maanden geen van de fouten begaan, die in Augustus voorkwamen en tot bestraffing leidden."

220 De munitievoorziening voor de artillerie is zeer verbeterd, terwijl de zware artillerie – waarvan we te weinig hadden, is aangevuld. Het Britsche leger ontving in November aanzienlijke versterkingen. De Indische divisies hebben hun leertijd in de Europeesche oorlogsvoering achter den rug. Het nu hervormde Belgische leger bestaat uit 10 divisieën. Het Deutsche plan heeft verreikt? tegen zullen hebben. De onverhoedsche aanvallen op Nancy, de snelle marsch op Parijs, de omtrekking in November, de aanval op Duinkerken en Calais, de aanval op Yperen. In hun vruchteloze pogingen hebben de Duitschers hun reserves uitgeput en de troepen die zij nu naar voren brengen zijn slecht geëncadreerd en slecht geoefend. Meer en meer blijkt de superioriteit van Rusland en onvermijdelijk zijn de Deutsche legers in het Oosten ten slotte tot den terugtocht gedoemd.

230

In Lotharingen.

235 Met een enkel woord hebben wij reeds melding gemaakt van het schrijven van den correspondent van de "Times" te Nancy over den toestand in Fransch Lotharingen. Zooals we meedeelden, meldde de correspondent dat in den laatsten tijd twee bewegingen plaats hadden in de buurt van Pont-à-Mousson en van Cirey, die beide van

groot belang kunnen zijn voor het verder verloop van den oorlog. Ergens in de buurt van Pont-à-Mousson – dat zelf nog iederen dag de schijf is voor enkele Duitsche projectielen – hebben de Franschen een afstand van 8 mijlen het stadje Arnaville beschoten, dicht bij Pagny-sur-Moselle en negen mijlen van Metz. Daar dat stadje is gelegen op de directe lijn der Duitsche verbindingen langs welke de Duitsche vooruitgeschoven strijdmachten bij St. Mihiel en in het overige Woivre-gebied worden voorzien van munitie en voorraden van Metz uit, zou de verwoesting een zware slag voor den vijand zijn. In elk geval echter moet reeds het feit dat de Franschen het onder vuur hebben kunnen nemen voor de Duitschers zeer onaangenaam zijn. Intusschen hebben de Duitschers, dichter bij St. Mihiel een tegenslag ondergaan, die in zekeren zin de Fransche verliezen goed maakt, geleden door het in de lucht springen van de kazernes te Chauvoncourt. Het doel van de Duitschers met het onderlijnen dezer kazernes was niet alleen om zooveel mogelijk Fransche soldaten buiten gevecht te stellen, maar ook om het terrein te herwinnen dat zij bij de ontruiming van Chauvoncourt verloren. Maar dank zij de Fransche artillerie hebben zij – hoewel het 4e Beiersche regiment er in slaagde de kazernes weder te bezetten – geen voet grond buiten deze kazernes kunnen vermeesteren. Zij moesten op 18 Nov. zelfs door een reserve-divisie infanterie worden versterkt. De beschieting van Arnaville kan van invloed zijn op een mogelijken terugtocht der Duitschers uit Woivre; wat bij Cirey gebeurde en gebeurt, kan van invloed zijn op een mogelijken opmarsch der Franschen in Duitsch Lotharingen. Cirey, dat het tooneel was van de eerste schermutselingen tusschen Franschen en Duitschers, twee dagen, voor en drie à vier dagen na de oorlogsverklaring, is een klein stadje aan de Vezonse, ongeveer 2½ mijl van de grens, op Fransch gebied.

Omstreeks 13 Augustus werden de Duitsche troepen, die zich na de eerste schermutselingen in het stadje hadden vastgezet, door een schitterende bajonet-charge – waarbij de Franschen alleen al 200 dooden verloren – verdreven en zij trokken terug voor den Franschen opmarsch in Duitsch Lotharingen. Een week later werd de stad opnieuw door Fransche troepen bezocht, ditmaal op hun terugtocht na de nederlaag bij Mortagne, en sedert bleef zij in het bezit der Duitschers, ondanks nu en dan herhaalde verkenningen door de Franschen. Een van deze had onlangs plaats, toen een afdeeling cavalerie tot aan de eerste huizen oprukte en na een korte schermutseling enkele gevangenen maakte, maar door de overmacht van den vijand gedwongen was op Badenweiler terug te trekken.

Op het oogenblik vormt het gebied rondom Cirey van het bosch van Parroy tot Celles in de Vogezen, een soort neutrale zone, ongeveer 30 mijlen lang en 2 à 3 mijlen breed, waarin herhaaldelijk patrouilles van de beide legers met elkaar in botsing komen. Er zijn echter verschillende aanwijzingen, dat de Duitschers niet verwachten nog heel veel langer te Cirey te kunnen blijven. Zij hebben als het ware hun vertrek reeds aangekondigd. Dezer dagen kwamen te Nancy 200 vluchtelingen aan, door den vijand uit de dorpen Val-et-Chatillon en Petit Mont, beide dicht bij Cirey, verdreven. Een kleiner aantal vluchtelingen kwam reeds van Allarmonts, het dorpje bij Celles. Blijkbaar willen of kunnen de Duitschers al die Fransche monden niet meer voeden en jagen zij daarom de Fransche bewoners van het door hen bezette gebied terug. Maar een tweede en belangrijker reden, die reeds geleid heeft tot het wegvoeren in gevangenschap naar Saarburg van de bevolking van Cirey en Blamont, is deze: Zooveel mogelijk willen de Duitschers zich bevrijden van vijandelijke getuigen van hetgeen zij doen. In de buurt van Cirey zijn ze thans bezig een verschanst kamp in te richten. In de geheele streek en voornamelijk langs den 12 mijlen langen weg van Blamont tot Saarburg, zijn ze hard aan het werk, geholpen door gevangenen uit de ontruimde dorpen, aan een reeks defensieve aardwerken, hoofdzakelijk bestaande uit loopgraven en zorgvuldig verborgen batterijen. Overigens is ook nog het terrein, waarover ze den Franschen opmarsch verwachten, op groote schaal ondermijnd. Deze werkzaamheid der Duitschers, meent de correspondent, kan alleen beteekenen, dat de Duitschers beginnen te begrijpen dat hun aanval mislukt is en dat het niet lang meer zal duren of hun beurt zal zij gekomen om zich tegen een invasie te verdedigen.

295 **Onderscheiding.**

LONDEN, 6 Dec. (Reuter.) De koning heeft aan veldmaarschalk French de Orde van verdienste verleend.

Op het Oostelijk oorlogstooneel.

300 **Lodz genomen.**

BERLIJN, 6 December. (Bericht uit het groote hoofdkwartier van 6 December). Lodz is hedenmiddag door onze troepen genomen. De Russen in de buurt hebben zware verliezen geleden en zijn op den terugtocht.

305 **Oostenrijksch legerbericht.**

WEENEN, 6 Dec. (W. B.) Officieel wordt bekend gemaakt: De slag in Polen heeft een voor de bondgenooten gunstig verloop.

310 De in West-Galicië binnengedrongen Russische legermacht werd gisteren door de Oostenrijksche en de Duitse troepen van het zuiden uit aangevallen. De troepen der bondgenooten namen 2200 Russen gevangen en eenige legertrainen buit.

In de Karpaten hebben partieele gevechten plaats gehad.

De in Beskid Stelburg binnengedrongen vijand werd teruggeslagen. Wij maakten daarbij 500 krijgsgevangenen.

315 **Russisch legerbericht.**

PETERSBURG, 6 Dec. (P. T. A.) De groote generale staf meldt: De verwoede gevechten aan het front van Lowitsj, in het bijzonder in de streek van Lodz en de wegen van het westen naar Petrokof, duren voort.

320 Op 11 December hebben op den weg van Pabianitz-Lask onze gepantserde automobielen onder dekking van de duisternis een aanval gedaan op een vijandelijke colonne, die uiteengeslagen werd. Het mitrailleur- en kanonvuur richtten groote verliezen aan. Overigens kwamen aan het front geen beteekenende wijzigingen voor.

Duitsch legerbericht.

325 BERLIJN, 6 Dec. (W. B.) Officieel wordt uit het groote hoofdkwartier gemeld: Op het oorlogstooneel ten oosten van het Masurische merenplateau hield de vijand zich rustig.

Het verloop van het gevecht om Lodz beantwoordt nog steeds aan onze verwachtingen. In Zuid-Polen kwamen geen veranderingen voor.

330

De Russen in Hongarije.

335 IGLO (Neudorf, Hongarije), 6 Dec. (W. B.) De regeeringscommissaris ontving van den Obergespan van het komitaat Szepes gisternamiddag de volgende mededeeling: Onze heldhaftig strijdende troepen dreven de in de komitaten Zemplin en Saros (aan den voet der Karpaten) binnengedrongen Russen over de grens terug. Het plaats Stropko, dat korten tijd in handen der Russen was, is weder in ons bezit. De spoorwegverbinding tot Bartfa (Bartfeld) en Orlo is weder hersteld.

Russen en Oostenrijkers.

340 LONDEN, 6 December. (Eigen bericht). De correspondent van de "Roeskoje Slowo" schrijft, dat de verovering van de vooruitgeschoven stelling te Prezmysl grooten indruk heeft gemaakt op het Oostenrijksche leger, daar men dacht, dat de Russen de ontzettende moeilijkheden niet zouden kunnen overwinnen.

345 Het groot aantal vluchtelingen uit de Boekowina en uit de Karpaten neemt dagelijks toe.

De massa's vluchtelingen uit Galicië en de oostelijke provinciën moeten den toestand te Weenen en Boedapest ten zeerste verergeren.

Op het Zuidelijk oorlogstooneel.

350 **In Servië.**

WEENEN, 6 Dec. (W. B.) (Officieel). Ten zuiden van Belgrado winnen onze troepen terrein. Ten westen van Arandsjlevatej, Dorny en Milanowatsj heeft de vijand, na versterkingen te hebben gekregen, zijn hevige aanvallen in westelijke richting voortgezet.

355 In de door onze troepen bezette deelen van het Servische gebied, die wij bijna geheel verlaten vonden, beginnen de gevluchte bewoners langzamerhand terug te keeren.

Te Belgrado zijn ongeveer 15.000 bewoners gebleven. Het nieuw ingestelde stadsbestuur heeft zijn functie reeds aanvaard.

360 **TURKIJE.**

In de Kaukasus.

365 KONSTANTINOPEL, 6 Dec. (W. B.) Het hoofdkwartier bericht: Wij hebben Koda, een tamelijk belangrijk punt, 20 K.M. ten oosten van Batoem, bezet. Door een stoute list stelden onze troepen de electriciteitswerken te Batoem buiten werking en maakten daarbij eenige gevangenen.

Driehonderd Russen, die uit Batoem waren afgezonden om een door ons bezette brug te hernemen, vielen in een hinderlaag en werden in de pan gehakt.

Russisch succes in Armenië.

370 PETERSBURG, 5 Dec. (Reuter.) Officieel. De Russen hebben in het Kaukasus-grensgebied Serai en Kasjkal (Oostelijk van Erzeroem) vermeesterd. De Turken namen, na een wanhopig veraefe, de vlucht in de richting van Wan. Zij lieten vele gewonden en gevangenen achter.

375 KONSTANTINOPEL, 6 Dec. (W. B.) (Officieel). Gisteren deden Engelsche troepen een poging om een door onze troepen bezette stelling tusschen de Tigris en het Soevaye(?)-kanaal te nemen. De Engelschen werden echter met groote verliezen afgeslagen.

380 Wij maakten een machinegeweer en een groote hoeveelheid munitie buit.

ENGELAND.

DELHI, 5 Dec. (Reuter.) Alle groote ?? ?derkoning ? geven, dat Turkije zich heeft aangesloten bij Duitschland ter bestrijding van Engeland, welks liberale regeering aan de Mohamedanen de grootste vrijheid van godsdienst waarborgt. Alle vorsten
385 blijven de grootste belangstelling betoonen in den oorlog. Zij hebben groote sommen gestort voor de oorlogsfondsen en een der vorsten heeft zelfs 41 ambulance-automobielen geschonken voor de troepen in Europa.

Het interview met lord Kitchener.

390 Naar aanleiding van de mededeeling van het Persbureau dat het interview met lord Kitchener, door den Amerikaan Cobb gepubliceerd, verzonnen is, merkt de "Times" op, dat de telegrammen hierover het Persbureau zijn gepasseerd en dat het dus verstandiger zou zijn geweest, dat men zich daar niet had bepaald tot het schrappen van eenige zinsneden door den censor, maar dat men het geheele bericht had
395 onderdrukt. Volkomen juist opgemerkt: Waarom laat de censuur, die zooveel schraapt, een verzonnen interview met een minister door, om het den volgenden dag tegen te spreken.

De Engelsche vloot.

400 LONDEN, 6 Dec. (Reuter.) Het statistieke maandboek voor de marine over December bevat belangwekkende mededeelingen over de geregelde uitbreiding der Engelsche vloot sedert het begin van den oorlog. Het nieuwe pantserschip "Canada", het vroegere Chileensche schip "Almirante Latorre", dat door de Admiraliteit in bezit is genomen, is thans gereed om in dienst te worden gesteld. Tot de andere schepen, in de lijst vermeld,
405 behooren o.a. de lichte kruisers "Cambrian" en "Wallaroo", de gepantserde kruisers "Impérieuse" en verschillende torpedobooten. Als bewijs van hulde aan den eersten minister van Zuid-Afrika is een schip gedoopt met den naam Botha. Het nieuwe pantserschip "Royal Oak", dat in aanbouw was, is thans geheel in orde en zal binnenkort in dienst worden gesteld.

410

RUSLAND.

Geen doorvoer van wapens.

Uit Konstantinopel wordt aan het "Berl. Tagbl." bericht, dat de Russische regeering op het verzoek om 300 te Dedeagatsj aangekomen kanonnen benevens 200 machine-geweren,
415 geleverd door de firma Schneider te Creusot, door Bugarije te laten paaseeren, een weigerend antwoord heeft ontvangen. De kanonnen moesten naar Frankrijk terug worden gezonden, daar er, wegens het ijs in de haven van Archangel, geens kans was ze naar hun plaats van bestemming te vervoeren.

420

BELGIË.

Een onderscheiding voor koning Albert.

LONDEN, 6 Dec. (Reuter.) De "Times" meldt, dat bij zijn bezoek aan koning Albert in Vlaanderen, Vrijdag koning George aan koning Albert de orde van den Kousenband verleende.
425

DUITSCHLAND.

Fransche geestelijken in Duitse krijgsgevangenschap.

BERLIJN, 5 Dec. (Corr. Norden.) Zooals men zich zal herinneren, heeft de ??? priesters, die krijgsgevangen worden gemaakt, als officieren zullen worden behandeld.
430 Onder de in een voorstad van Kassel geïnterneerde duizenden gevangenen bevonden zich nu eenige Fransche priesters, die dezer dagen zijn gezonden naar het officiers-gevangenenkamp in Hannoversch Münden. Voor zij echter in het genot werden gesteld van de voorrechten van krijgsgevangen officieren, moesten zij bewijzen, dat zij werkelijk tot den geestelijken stand behoorden en daarom werd hun een formeel theologisch

435 examen afgenomen door Kasselsche geestelijken door bemiddeling van een tolk. Eerst nadat zij de noodige blijken van bekwaamheid hadden gegeven, werd hun de officiersrang toegekend.

Aanmaning tot zuinigheid.

440 De Pruisische minister van handel en nijverheid heeft in alle openbare gebouwen, ambachtscholen en scholen voor voortgezet onderwijs een plakkaat laten aanbrengen, waarin het publiek erop gewezen wordt, dat de vijand tracht Duitschland als een belegerde vesting uit te hongeren. Het land heeft weliswaar koren genoeg, dit mag echter niet verspild en aan het vee gevoederd worden.

445 Verder wordt in het plakkaat gezegd: "Weest spaarzaam met het brood, opdat de hoop van onze vijanden verijdeld wordt. Toont eerbied voor het dagelijksche brood, dat ge hebben zult, hoe lang de oorlog ook duurt. Prent dit ook den kinderen in. Versmaadt geen stuk brood, omdat het niet meer versch is. Snijdt geen stuk meer af, dat gij eten wilt. Denkt aan onze soldaten te velde, die vaak op een voor geschoven post gelukkig zouden zijn, als zij het brood hadden, dat gij verspilt. Eet oorlogsbread. Het is even voedzaam als het andere. Ate allen het eten, behoeven wij niet bezorgd te zijn of wij wel steeds brood zullen hebben.

450 Wie de aardappels eerst schilt en dan kookt, verspilt veel. Kookt daarom de aardappelen in de schil. Afval van aardappels, vleesch en groente, die nog bruikbaar zijn, moet ge niet wegwerpen, maar ze bijeenhouden als voeder voor het vee. De boeren zullen den afval gaarne afhalen."

Voor de Belgische kinderen.

460 "Der Tag" heeft een briefkaart ontvangen van het front in België met het verzoek om Kerstgeschenken, als reclame-prenten en leesboekjes voor de arme Belgische kinderen. "Niets zal ons gelukkiger maken dan wanneer wij op deze arme, vreesachtige gezichtjes een glimlachje kunnen tooveren", zegt de schrijver. Het blad beveelt dit verzoek met warmte bij zijn lezers aan.

465 **Het rapport over den toestand.**

BERLIJN, 6 Dec. (W. B.) De chef van den Generalen Staf van het veldleger heeft aan den Keizer rapport uitgebracht over den stand van den oorlog.

ITALIË.

470 **Een votum van vertrouwen.**

Het program van het Italiaansche kabinet, door minister-president Salandra zoo welsprekend toegelicht, is door de Kamer et overweldigende meerderheid goedgekeurd. Een motie, voorgesteld door den oud-minister Bettolo, waarin vertrouwen werd gesteld werd uitgesproken in de regeering, werd n.l. aangenomen met 413 tegen 49 stemmen.

475 **Vóór den oorlog.**

ROME, 5 Dec. (Reuter.) De zinsnede van de rede, van den minister-president betreffende de aanleiding en het doel van de huidige oorlog, die de Italiaansche regeering kende, had betrekking op documenten, die, wanneer zij gepubliceerd zouden worden, de wereld zouden verbazen wegens de verblindende, die er heeft geheerscht. In het begin van Juli, na den aanslag te Serajewo, toen de betrekkingen tusschen Oostenrijk en Servië buitengewoon gespannen waren, achtte minister di San Giuliano het zijn plicht de regeering te Weenen aan te raden zich gematigd te betoonen en te vermijden, dat Rusland ten gunste van Servië tusschenbeide zou treden. Oostenrijk antwoordde daarop, dat het Rusland niet in staat achtte met het oog op de verliezen, geleden in den Japanschen oorlog, om een militaire actie tot steun van Servië te voeren en als bewijs daarvan voerde het aan, dat Rusland in de conferentie te Londen na den Balkanoorlog niet bij machte was geweest zijn overwicht in den Balkan te doen gevoelen.

480 Minister di San Giuliano antwoordde daarop, dat uit door hem ontvangen inlichtingen bleek, dat de toestand veranderd was en dat Rusland geen poging om de onafhankelijkheid of soevereiniteit van Servië te beperken of zijn grondgebied te verminderen zou toelaten.

485 Daarop antwoordde Oostenrijk weder, dat Duitschland een interventie van Rusland zou beantwoorden door deel te nemen aan den oorlog.

490 De Italiaansche minister wees op het zwaarwichtige van deze combinatie, omdat het optreden van Duitschland beslist een interventie van Groot-Britannië zou uitlokken. De regeeringen te Weenen en Berlijn antwoordden daarop, dat zij overtuigd waren, dat Groot-Britannië op het laatste oogenblik het niet zou aandurven om zich te mengen in een Europeeschen oorlog.

500

Markies di San Giuliano herhaalde, dat deze opvatting onjuist was en dat volgens zijn inlichtingen juist het tegendeel te wachten was. De waarschuwingen van den minister werden echter in den wind geslagen.

505 Het zenden van een ultimatum aan Servië zonder dat Italië geconsulteerd was, zonder dat het er zelfs van in kennis werd gesteld, verhaastte de gebeurtenissen.

ZUID-AFRIKA.

510 PRETORIA, 6 Dec. (Reuter.) Botha beschrijft in een telegram uit Reitz (Oranje-Vrijstaat) de operaties, die ten doel hadden de eenige belangrijke strijdmacht, die den rebellen nog was overgebleven, te omsingelen en gevangen te nemen.

Ofschoon de mist de operaties belemmerde, zijn toch reeds 550 rebellen gevangen genomen, zonder dat de regeringstroepen een enkel verlies leden. Bovendien hebben zich nog 200 man overgegeven.

515 Botha voegt aan het bovenstaande toe, dat de rebellen in deerniswaardigen toestand verkeerden.

Duitsche en Fransche hoogere bevelvoering. II.

(Vervolg en slot.)

Onze militaire medewerker schrijft ons:

520 Niet minder gelukkig blijkt de keuze van Keizer Wilhelm II te zijn geweest toen hij den gepensionneerden generaal Von Beseler met de belegering der Leger-vesting Antwerpen belastte. Al hebben, gelijk op andere plaats werd aangeduid (zie net nummer van 29 October 1914), bijzondere oorzaken medegewerkt om deze veste in evenveel dagen ten val te brengen, als daarvoor minstens maanden noodig werden geoordeeld, dit neemt 525 niet weg, dat de krijgsgebeurtenis, waaraan de naam van dien generaal onafscheidelijk blijft verbonden, er eene is van den eersten rang.

Hij voert ook den titel van "General der Infanterie". Verkeerdelijk zou daaruit evenwel de gevolgtrekking worden gemaakt, dat hij van dit wapen herkomstig is.

530 Volgens bekomen informatie zijn in de Duitsche Generaliteit de opklimmende rangen die van General-Major, General-Lieutenant, General (der Infanterie, der Cavalerie of der Artillerie), waaraan voor enkelen nog aansluiten de rang van General Oberst en die van General Feld-Marschall *). De rang van General der Genie bestaat niet, doch de 535 General-Leutenant Chef van het Ingenieur- en van het Pionierkorps, tevens General-Inspecteur der Festungen zooals v. Beseler geweest is (thans staat van dit alles aan het hoofd de luitenant-generaal v. Claer) kan indien hij, op de algemeene ranglijst der General-Leutenants voor bevordering in aanmerking komt, worden benoemd tot General met toevoeging van een wapen, op den voet als ten aanzien van den bedwinger van Antwerpen is geschied.

540 Hij schijnt evenwel ook van andere markten thuis te wezen. Is ten minste het ontvangen bericht juist, dan zouden hem thans operatiën in de richting der Noordzee- en kanaalkusten zijn toevertrouwd. Het zou trouwens niet de eerste maal wezen, dat een genie-officier ook als bevelhebber van een te velde opereerend leger fungeert. De Fransche maarschalk Niel, die den aanval op de Russische maarschalk Todleben, die de 545 verdediging van de vesting Sebastopol (van 28 September 1854-10 September 1855) bestuurde, traden later op als troepenaanvoerder, de eene in den slag bij Solferino (1859), de andere in den veldtocht van 1878, na eerst Plewna ten val te hebben gebracht.

550 Generaal Snijders, bij ons tot het opperbevel over de geheele Nederlandsche strijdmacht te land en ter zee, onder de tegenwoordige ernstige omstandigheden, geroepen, na eerst de functiën van chef van den generalen staf te hebben vervuld, is oud-genist. De ten aanzien van de gepensionneerde generaals Von Beseler en Von Hindenburg, door het Duitsche krijgsbestuur getroffen zeer opvallende maatregel doet allicht de vraag rijzen of daarvan ook voorbeelden in andere landen bestaan?

555 Over onze grenzen, voor zoover mij bekend alleen in Oostenrijk, waar de veldmaarschalken Loudon en Radetzky, na langdurige rust, werden opgeroepen, de eene, om tegenover de Turken, en de andere om tegenover de Sardiniërs (Italianen) als opperbevelhebber in 't veld te treden.

560 De eerste heeft daardoor de vermeestering der vesting Belgrado (1789), de tweede de overwinning bij Novara (1849) in zijn staat van dienst kunnen schrijven. Wat Nederland aangaat zal de herinnering wel niet verloren zijn gegaan aan den generaal Van Swieten, die, reeds over de 70, met het bevel over de 2e expeditie tegen Atjeh werd belast (1873), na ruim 10 jaar te voren den militairen dienst met pensioen te hebben verlaten. Minder bekend is wellicht evenwel, dat toen hij, bij zijn aftreden als commandant van het Indische leger (in 1863), moest worden vervangen de keuze zich 565 niet vestigde op een der actieve hoofdofficieren van dat leger, maar voor die betrekking werd aangewezen de gepensionneerde Indische generaal Sehimpff, nadat er

Naspeuringen van Paul Theelen: 7 december 1914

vooral ernstig over was gedacht een opperofficier van het Nederlandsche leger, de generaal C. H. Happé bedoeld commando toe te vertrouwen.

570 Nog een paar opmerkingen alvorens te besluiten. Aan Duitsche zijde is men er zeer geheimzinnig mee waar zich het hoofdkwartier van den Keizer (Obers. Kriegsherr) bevindt. Tot dusver is men alleen te weten gekomen dat hij zich bij den aanvang van den oorlog te Coblenz heeft opgehouden.

575 Zooals uit hetgeen hiervoren werd medegedeeld zal zijn gebleken, is het moeilijk zich een voorstelling te maken hoe van dat hoofdkwartier uit de opperste leiding kan geschieden, zonder dat storend worde ingegrepen in operatiën, welke op honderden uren van elkander verwijderd liggende oorlogstooneelen en op slag-liniën, van honderden kilometers uitgestrektheid, plaats hebben. In het Oosten schijnt men die moeielijkheid enigermate te hebben willen ondervangen door aan Von Hindenburg het opperbevel over alle zich in die gevechtsstreek bevindende troepen der beide

580 Verbonden te geven. Of ook ten aanzien der strijdkrachten in het Westen al dan niet een soortgelijke maatregel werd getroffen, hieromtrent is niets gebleken. Wel is het publiek langzamerhand vertrouwd geraakt met de namen der commandanten van de Duitsche armeeën, die op rechtervleugel, centrum en linkervleugel der slaglinie in 't Westen ageeren of zich aldaar hebben ingegraven met hunne troepen. De namen van v. Kluck, v.

585 Bülow, v. Einem, v. Heeringen, insgelijks die van de met het bevel over zoodanige Armee belaste vorstelijke personages (kroonprins van Pruisen (het Duitsche Rijk), Prins v. Wurtemberg, Groot-Hertog van Baden, en Kroonprins van Beieren) zijn voor ons geen vreemde meer!

590 Evenmin die van v. Emmich, al is, nadat deze zich van Luik meester maakte, niets meer van hem gehoord.

Omtrent het Fransch-Engelsch-Belgische leger is veel minder doorgedrongen. Bekend is dat de Franschen door generaal Joffre en de Engelschen door maarschalk French worden aangevoerd en dat de eerste de opperste leiding heeft. Of deze daarbij door l

595 generaal Pau, chef van den generalen staf, wordt ter zijde gestaan, ligt in 't nummer van 24 Augustus 1911 besproken, dan zou laatstgenoemde aan het Departement van Oorlog (thans te Bordeaux gevestigd) werkzaam zijn en de "premier sous-chef d'état major de l'armée" bij Joffre de functiën waarnemen, door den majoor Forbes Wels bij generaal Buhlman vervuld.

600 De naam van den hier bedoelden Franschen chef van den generalen staf is niet tot de openbaarheid doorgedrongen. Evenmin die van de generaals, wien onder den opperbevelhebber Joffre gewichtige commando's zijn opgedragen.

Slechts eenmaal werd onder de berichten van het oorlogstooneel (van 6-13 September) iets aangetroffen waaruit zou zijn af te leiden dat destijds aan het hoofd van groote onderdeelen der Fransche krijgsmacht stonden de generaals Sarrail, De Langle de

605 Clary, Foch, Franchet d'Espéry en Manoury.

Alleen omtrent de beide eerstgenoemde generaals is iets uitgelekt bij hunne benoeming onlangs, onderscheidenlijk tot grootofficier en tot grootkruis van het Legioen van Eer.

610 Over den generaal Sarrail komt men o. a. te weten, dat hij met groote koelbloedigheid en vastberadenheid een hem opgedragen moeilijke zending heeft vervuld.

Over den generaal De Langle de Clary wordt gezegd, dat hij bij het begin der operatiën den schok heeft te doorstaan gehad van, de zijne in aantal overtreffende, vijandelijke troepen en de schoonste hoedanigheden van karakter en van moed heeft ten toon gespreid".

615 Wáár en onder welke omstandigheden zich dit alles heeft afgespeeld, wordt evenwel verzwegen. Te dien opzichte betracht het Fransche wellicht nog meer geheimzinnigheid dan het Duitsche legerbestuur. En zoo goed heeft het zijne ondergeschikten van de dienaangaande geboden noodzakelijkheid doordrongen, dat zelfs de eigen familieleden niet weten, bij welk gevecht of op welke plaats de zoon of broeder is gewond geraakt.

620 Nog dezer dagen bleek mij dit uit persoonlijke mededeeling van een in bedoeld geval verkeerenden landgenoot.

Het eenige nog wat, door onderlinge vergelijking der zoeven vermelde oorlogsberichten, gedurende het tijdvak 6-13 September, valt op te maken, is dat gedurende die dagen, waarin de Duitschers van Parijs werden afgedrongen en achter de gevechtlinie Verdun-Chalons-Reims-Noyon teruggingen de rollen over de Fransche generaals zoo waren verdeeld, dat Sarrail op den rechter- en Manoury op den linkervleugel het bevel over een armee voerde, links van Manoury zou dan de Engelsche armee onder French hebben gestaan.

630 Intusschen is die slaglinie langzamerhand over La Bassée, Atrecht, Armentières en Yperen tot Nieuwpoort uitgebreid. In hoever deze uitbreiding op de Fransche en op de Duitsche hoogere bevelvoering van invloed is geweest, kan niet precies worden nagegaan.

Naspeuringen van Paul Theelen: 7 december 1914

635 Terwijl, zooals gezegd, omtrent Deutsche onderbevelhebbers bekend ia geworden, aan welke wapenfeiten hunne namen zijn verbonden, is hieromtrent, wat hunne tegenstanders betreft, niets aan het licht getreden. Een uitzondering maakt daarop de *Engelsche* Maarschalk French.

640 Uit de door hem aan zijne Regeering uitgebrachte, door haar gepubliceerde, rapporten komt men toch te weten welke rol het Engelsche deel der krijgsmacht van de geallieerden op het westelijk oorlogstoooneel vervult. In die (periodieke) rapporten worden bovendien aan de vergetelheid ontrukkt de namen der Engelsche onderaanvoerders, die zich bij de uitvoering van een of andere opdracht als anderzins, bijzonder verdienstelijk hebben gemaakt.

645 In verband daarmede is het te meer opvallend, dat in de, van de Fransche regeering uitgegane of geïnspireerde mededeelingen (communiqués) nopens het voorgevallene op het zoo uitgestrekte oorlogsterrein, waar zooveel aan het initiatief van de bevelhebbers der daarop ageerende armeeën moet worden overgelaten en de opperbevelhebber zich moet bepalen tot het aangeven van enkele directieven, zelfs geen positieve zekerheid bestaat wie die armee-commandanten zijn.

650 Dit stilzwijgen lijkt even vreemd als dat, in acht genomen omtrent tot de geleden verliezen, waarvan – in tegenstelling met wat in Duitschland en Engeland, doch in overeenstemming met wat in België geschiedt (geschiedde) – geene officieele lijsten worden gepubliceerd.

655 Afgaande op hetgeen de Reichsanzeicher vermeldt (nominatief) omtrent de Deutsche militairen die, gesneuveld, zwaar- of licht gewond, dan wel in krijgsgevangenschap geraakt zijn, mag worden aangenomen, dat ook de aan Fransche zijde geleden verliezen zeer groot zullen wezen. Nog dezer dagen werd verzekerd dat aan die zijde niet minder dan 21 generaals den dienst op de aangeduide wijze waren ontvallen. Wellicht schuilt hier eenige overdrijving. Cijfers, niet door namen te controleeren, moeten altijd met eenigen argwaan worden bekeken.

660 In die stemming namen wij indertijd ook kennis van een in het *Militär Wochenblatt* voorkomend bericht dat wil doen gelooven, dat onder de in 1912 tot generaal in Frankrijk benoemden (26) zich 10 bevonden uit Elzas-Lotharingen geboortig en dat destijds van dien landaard bovendien 67 actieve en 104 reserve-generaals in het Fransche leger aanwezig waren.

665 Mocht in dit bericht eenige waarheid schuilen, dan wordt duidelijk hoe, ook uit het oogpunt der hoogere bevelvoering, Frankrijk er op gesteld moet wezen de beide verloren provinciën terug te winnen.

670 ") De cavalerie der "Grande Armee", onder Keizer Napoleon, bestond uit dragonders, huzaren, kurassiers en lanciers. Aan het hoofd van elk dezer drie groepen stond een kolonel-generaal ("Colonel Général"), een titel dien h. t. l. naar ik meen alleen Prins Frederik heeft gevoerd. De luitenant-generaal Snijders, over wien wij het dadelijk hebben, werd bevorderd tot generaal, doch draagt het onderscheidingsteeken van Maarschalk. De bevelhebbers van de thans in het veld staande Deutsche Armeeën, uit twee of meer legerkorpsen bestaande, voeren den titel van "General Oberst" of "General Feldmarschall".

Nederland en de oorlog.

Mijn gesprongen.

680 Gistermiddag is een van de bij het badstrand te Vlissingen aangespoelde mijnen gesprongen doordat zij tegen de glooiing sloeg. De hevige slag werd o.a. te Middelburg duidelijk gehoord. In de hotels, winkels, café's op den boulevard en in de villa's aan den Badhuisweg te Vlissingen sprongen tallooze ruiten, in sommige huizen bleef geen enkele heel. Zelfs ruiten, die door rolluiken aan de buitenzijde waren afgesloten, gingen stuk. Aan enkele gebouwen werd ook inwendige schade toegebracht.

685 Persoonlijke ongelukken kwamen gelukkig niet voor. Daar er nog twee mijnen aan het strand liggen is de omgeving door militairen afgezet. Gisteren is aan het noorderstrand op Vlieland een mijn aangespoeld. Zij is onder bewaking gesteld.

Uitvoer van cacao.

690 Reuter seint uit Londen, dat Reynolds Newspaper cijfers geeft omtrent den aanzienlijken uitvoer van cacao van Nederland naar Pruisen. Het blad dringt er bij de Britsche regeering op aan den export van cacao te verbieden, zooals zij den thee-uitvoer verbod.

Laatste Berichten.

In België en Frankrijk.

PARIJS, 6 Dec. (Reuter.) Er valt geen nieuws te vermelden.

[ALGEMEEN HANDELSBLAD, No. 27901]

700

EDITIE VAN 4 UUR. AVONDBLAD. Eerste Blad. Dit nummer bestaat uit twee bladen.

DE OORLOG

705

De algemeene toestand. — Koning George en koning Albert. — De strijd in Noord-Frankrijk. — De strijd in Polen. — Berichten uit de oorlogvoerende landen.

De algemeene toestand.

710

Met afwisselende kansen duurt de strijd over de geheele linie in Frankrijk voort, zonder dat belangrijke wijzigingen komen in de opstelling der troepen-afdeelingen, en zonder dat eenig succes wordt behaald aan een van beide zijden, dat voor de beslissing van beteekenis is.

Partieele successen worden echter langs de geheele linie behaald.

715

De "Times" deelt het verhaal mede van den aanval op een veerhuis bij Merchem, dat door de Duitsche troepen in een kleine vesting was veranderd. Fransche vrijwilligers deden een aanval op dit huis, dat een vooruitgeschoven post vormde in de lijn der Duitsche versterkingen en wisten het met groote inspanning vermeesteren.

720

Een verhaal van de "Daily Mail" over den aanval op een Fransche stelling bij Pervyse, waar de Duitschers bij nacht op vloten met machinegeweren poogden de Franschen uit hunne posities achter een dijk te verdrijven, doch met groote verliezen werden teruggeslagen, is een ander voorbeeld van de wijze, waarop die strijd wordt gevoerd. Van Duitsche zijde wordt daarentegen gemeld, dat bij Altkirch in den Elzas Fransche aanvallen met belangrijke verliezen werden afgeslagen. De hier oprukkende Fransche troepen zijn uit het vestingkamp van Belfort op den straatweg Alt-Münste?-Dammekirch opgerukt, dus in den Duitschen Elzas. Trouwens op verschillende punten van de Vogesenlinie, waar de sterke gordel van versterkingen de Fransche oostgrens beschermt, hebben kleine invallen plaats gehad, en worden nog steeds invallen beproefd, maar zonder dat zij een belangrijk succes hebben gehad. Doch door dit harasseeren van de Duitsche grens noodzaken de Franschen hunne tegenstanders daar een vrij sterke legermacht te onderhouden, die anders wellicht naar de oostleijke grens zou worden gezonden.

730

Hardnekkig wordt nog steeds om Verdun gestreden. Het Duitsche pogen om in het Argonnenwoud voorwaarts te komen en de verbindingen tusschen Verdun en West-Frankrijk af te snijden duurt nu reeds maanden lang voort. Langzaam, heel langzaam schijnen de Duitsche troepen daar vooruit te komen. Maar telkens doen de Franschen uitvallen uit het versterkte kamp, dat door Verdun de Maasforten, Toul en Nancy is gedekt. De berichten over de successen van die uitvallen zijn gewoonlijk zeer tegenstrijdig. De jongste groote uitval der Franschen had plaats ten westen van de Moezel, op den weg tusschen St. Mihiel en Metz, en was meer in het bijzonder gericht tegen de Duitsche stellingen bij Thiaucourt. De strijd hier was ontzettend; duizenden dooden en gewonden bedekten het gevechtveld. Een wapenstilstand, door Duitschland aangeboden, om de dooden te begraven, de gewonden op te nemen, werd door de Franschen geweigerd. Daardoor gingen duizenden te gronde, die waarschijnlijk hadden kunnen worden gered.

740

In Polen heeft de strijd tot een voordeel voor de Duitsche wapenen geleid. In den strijd om Lodz is het den Duitschen troepen gelukt, deze stad te vermeesteren, de Russen tot den aftocht te noodzaken. Het schijnt, volgens alle thans ontvangen berichten, dat de toestand in Polen wel eenigszins anders was dan men uit de mededeelingen in de Engelsche bladen kon opmaken. Thans deelt de "Daily Telegraph" mede dat de Duitschers sedert eenige dagen een krachtige offensieve actie voeren, en dat hun doel is zich meester te maken van de drie spoorweglijnen, die de verbinding vormen met Warschau. Van Russische zijde wordt toegegeven, dat de inval der Duitschers met groote zorg was opgezet. Zij hebben alle aanvallen van de Russen weten af te slaan, de omsingeling van de Duitsche legers mislukte, en nu is Lodz, waarom dagenlang gestreden is, in hunne handen gevallen. Veel zullen zij aan die stad niet hebben. Sedert twee maanden waren alle verbindingen van Lodz met de buitenwereld verbroken, en er heerscht in die stad en dieptreurigen toestand. De fabrieken moesten, uit gebrek aan grondstoffen, den arbeid staken, en de bevolking lijdt gebrek aan alles.

755

Bovendien is Lodz in de laatste dagen voortdurend gebombardeerd. Den 30en November, dus juist een week geleden, meldde de "Nowoji Wremija", dat van uit de verte, van het slagveld gezien, Lodz in brand scheen te staan. Woensdag 2 December werd de eerste poging gewaagd, om Lodz te bestormen. Toen werd de aanval afgeslagen. Maar sedert werd die met meer succes herhaald.

760

765 Tafereelen uit de gevechten die in den omtrek van Lodz werden geleverd, kan men vinden in verhalen, die uit Petrograd aan de "Times" worden gezonden. Tusschen Bresing en het dorp Xurpin ligt een bosch, waarom dagen lang gevochten is. Een houwitserbatterij der Duitschers, die den Russen zware verliezen toebracht, werd onder doodelijk vuur door Russische cavalerie bestormd; de kanonniers werden neergasabeld, de kanonnen genomen.

770 Eveneens werd ontzettend gevochten om een hoogte bij Rsgow, die dan weer door de Russen, dan weer door de Duitschers werd genomen. Maar het slot was, dat de Duitschers krachtige versterkingen kregen, hunne aanvallen konden doorzetten, en op verschillende punten konden vooruitrukken. De Russen, die toch reeds zware verliezen hadden geleden, moesten uit den omtrek van Lodz terugtrekken, en de stad werd door de

775 Duitse troepen bezet.

De Milaansche "Corriere della Sera" bevat een mededeeling van het Fransche departement van marine over de pogingen om de Duitse onderzeesche boot "U 21" op te sporen, die in het Kanaal op 23 November het Engelsche stoomschip "Malachete" tot zinken bracht. Twee torpedoflotieljes werden uitgezonden, om den onderzeeër op te sporen. Op 25 November werd het schip ontdekt; het slingerde drie torpedo's naar een zijner vervolgers, en wist toen weer te ontsnappen. Op 26 November werd de "U 21" bij Kaap Antifer, noordelijk van Havre gezien, waar het de Engelsche boot "Primo" in den grond boorde, nadat de manschappen zich op schippersbarken hadden kunnen redden.

785 Den 29 November was de "U 21" weer bij Kaap Antifer; een torpedoboot zag den onderzeeër, doch deze schoot een torpedo op den vervolger af, en kon in noordelijke richting verdwijnen.

Op het Westelijk oorlogstooneel.

790 Koning George en Koning Albert.
LONDEN, 7 Dec. (Reuters bijz. dienst). Iemand, die getuige geweest is van de plechtigheid der uitreiking van de orde van den Kouseband aan koning Albert, vertelde aan een medewerker van de "Daily Tel." dat, toen de vorsten elkaar ontmoetten en begroetten, de aanwezige Belgische soldaten luid juichten. Dit was de eerste keer

795 sinds het begin van den oorlog, dat hij de Belgische troepen had hooren juichen. Koning George liep de gelederen langs en sprak verschillenden soldaten bemoedigende en prijzende woorden toe. Hierna begaven de vorsten zich met de prinsen van Wales, Alexander von Teck, de maharadja's van Pertabsingh en Birhamir naar de plaats, waar de uitreiking zou plaats vinden en waarbij nog slechte zes andere personen

800 tegenwoordig waren. Koning George hechtte het onderscheidingsteeken op de eenvoudige generaalsuniform van koning Albert en reikte hem daarna de insignia over. De geheele plechtigheid duurde nauwelijks een kwartier.

De strijd in Noord-Frankrijk.
805 LONDEN, 7 Dec. (Reuters bijz. dienst.) De "Daily Mail" verneemt uit Noord-Frankrijk van Zaterdag: Er hadden tal van aanvallen en contra-aanvallen plaats aan de Yser. Gisteren had een bloedig gevecht plaats bij Pervyse, waar de Duitschers een aanval deden op vlotten met machinegeweren. De infanterie waadde tot den hals door het water; de Fransche schildwacht meende dat het koeien waren die door het water liepen,

810 totdat zij het tikken van de machinegeweren hoorde, toen de Duitschers op 20 yards afstand waren. De Duitschers kwamen aan land en zwermden uit langs de zijde van den dijk. De bondgenooten ontvingen hen met een krachtigen bajonetaanval. De Duitschers, koud en nat, werden voet voor voet in het water gedreven. Honderden werden gedood, honderden verdronken, en tal van gevangenen werden gemaakt van wie velen gewond

815 waren. Slechts een vijftigtal keerde terug in de Duitse linie. Eveneens werd gevochten bij Merchem, waar de Duitschers een veerhuis hadden gemaakt tot een klein fort, met machinegeweren boven en beneden. Een Fransche kolonel riep vrijwilligers op, en uit dezen werden vierhonderd man gekozen, van wie honderd Afrikaansche soldaten. Zij stormden naar de brug, onder de beschieting der

820 mitrailleurs; toen zij het huis bereikt hadden schoten zij de verdedigers dood of vielen hen aan met de bajonet en het mes. De Duitschers trokken terug binnen het huis, waarvan de muren met schietgaten waren voorzien, doch de Franschen baanden zich een weg met de bajonet, en dreven de Duitschers naar de waar zij zich eindelijk moesten overgeven.

825 De Fransche verliezen waren groot, doch de inneming van dit huis maakte een einde aan de vooruitgeschoven positie der Duitschers in dit gebied.

LONDEN, 7 Dec. (Reuter.) De "Daily Mail" verneemt uit Noord-Frankrijk: Een groot gevecht heeft plaats bij Elverdinghen tusschen Veurne en Yperen. Een Duitsch

Naspeuringen van Paul Theelen: 7 december 1914

830 luchtschip boven de Engelsche linies werd aangevallen door drie aeroplanes en door een kogel vernield.

Ostende in brand?

835 LONDEN, 7 Dec. (Reuter.) De "Daily Chronicle" verneemt uit Duinkerken, dat Ostende in brand staat. Onze Londensche berichtgever meldt nog: Het is onbekend of de brand ontstaan is door de beschieting, dan wel of de Duitschers de stad hebben in brand gestoken.

Officieele Duitsche berichten.

840 Het Duitsche gezantschap alhier meldt het volgende: "Berlijn, 5 December 1914. De Generale Staf verklaart: Het uit Rome gemelde bericht, dat Franschen bij Yperen een geheel Duitsch vliegerkorps gevangen genomen zouden hebben, is evenmin waar als het Londensche bericht, dat vliegers bommen op de fabriek van Krupp geworpen hebben.

845 Aan de Fransch-Duitsche grens.

LONDEN, 7 Dec. (Eigen Bericht.) De "Times" verneemt uit Bern, dat langs de geheele grens bij Basel een hevige kanonnade plaats had in de laatste dagen, en dat verschillende ernstige gevechten plaats hadden tusschen de Fransche en Duitsche troepen. Alle passen van de Vogesen zijn in handen van de Franschen. Naar gemeld 850 wordt, zijn krachtige versterkingen uit Duitschland naar deze streek gezonden.

Op het Oostelijk oorlogstooneel.

De strijd in Polen.

855 PETROGRAD, 7 Dec. (Russ. Tel. Agent.) De generale staf meldt: De dag van gisteren ging zonder belangrijke wijzigingen voorbij. De strijd duurt voort. Duitsche aanvallen werden afgeslagen.

LONDEN, 7 Dec. (Reuter.) De "Morning Post" verneemt uit Petrograd: De Russen wenschen nu niet langer de Duitschers over de grens te drijven, doch willen hen in Polen 860 houden, om hen zoo mogelijk te vernietigen of hen te dwingen versterkingen naar Polen te brengen en daardoor de bondgenooten op het westelijk oorlogstooneel te verlichten. De Duitschers zijn thans in Polen even sterk als bij het begin der operaties, hoewel zij de helft hunner troepen hebben verloren.

865 De "Daily Mail" verneemt uit Petrograd, dat de Duitschers krachtig aanvallen en op verschillende punten vooruitrukken.

LONDEN, 7 Dec. (Reuters bijz. dienst.) De "Daily Telegraph" verneemt uit Petrograd, dd. 4 Dec., dat de Duitschers sinds drie dagen een krachtige offensieve actie voeren en daarbij talrijke versterkingen in het noordwesten van Polen samentrekken. De 870 Duitschers beheerschen de spoorlijnen: Thorn-Wloslaf-Lowitsj en Kalisj-Lodz-Lowitsj. Langs deze laatste lijn voeren zij voortdurend troepen aan. Sinds 1 Dec. trachtten de Duitschers steeds op te dringen langs de spoorlijn Lodz-Koloesjki, welke Warschau verbindt met Tsjenstochof. De Russen geven toe, dat de Duitsche inval langs de Weichsel handig was opgezet.

875 LONDEN, 7 Dec. (Reuters bijzondere dienst.) De "Times" verneemt uit Petersburg: Het bosch tusschen Bresiny en Xurpin is een groot Duitsch kerkhof. Een regiment cavalerie chargeerde er op een houwitserbatterij en ondanks het helsche vuur werden de kanonniers neergesabeld en de kanonnen genomen. De Duitsche soldaten zochten een 880 toevlucht in het dorp Kurpin, waar zij levend verbrand werden door de Russische granaten. Siberische regimenten, die zestig mijlen hadden gemarcheerd, smeekten den commandant hun te vergunnen de hoogten bij Rrgow te nemen.

885 Denzelfden nacht naderden zij de hoogten en verrasten de Duitschers op de hellingen aan de andere zijde. Spoedig waren zij ontdekt en sloegen de Duitschers den eersten aanval af. Later gingen de Duitschers tot den aanval over, doch zij werden met zware verliezen op Rsgow teruggeslagen.

De Duitsche dooden lagen voeten hoog in de loopgraven.

890 De "Nowoje Wremija" meldt, dat de Duitschers op 00 November Lodz bombardeerde. Van het slagveld gezien scheen Lodz geheel in brand te staan. De Duitschers verlieten Woensdag Sgersh, om Lodz te bestormen, maar kwamen niet eens aan de Russische loopgraven; alle Duitsche pogingen om de Russische infanterie-linies te doorbreken werden afgeslagen.

Sedert twee maanden is Lodz verstoken van geregelde verbindingen. De fabrieken hebben den arbeid gestaakt, de bewoners lijden honger.

895 (Sedert is zooals wij reeds meldden Lodz door de Duitsche troepen ingenomen.)

Handgemeen.

In de "Neue Freie Presse" komt de volgende beschrijving voor van een nachtelijken
aanval der Russen op Oostenrijksche loopgraven: ... Daar naderde het... onzichtbaar,
900 slechts een geklepper hier en daar, een halffluid commando hoorbaar... daarna doken
donkere, schaduwachtige gedaanten op in dichte linie en compacte massa en naderen ons
als spoken. Nog waren zij niet te onderscheiden... Men zag de voorover gebogen
lichamen; aarzelend, haperend slechts gingen zij voorwaarts. Men merkte duidelijk,
905 dat zij het niet voor hun genoeg deden. Zij waren ternauwernood nog honderd
schreden verwijderd. Toen verbrak plotseling een enkele roep "Oerra!" de stilte. Een
langgerekte duizendvoudig "Oerra, oerra" volgde. Maar desondanks nog steeds dit
aarzelend voorwaarts schuiven... Bij ons een schrill gefluit. Dan kenttert en ratelt
het... Een rij vlammen danst voor de mondingen van onze geweren op de loopgraven. De
910 donkere schaduwen van de Russen zijn verdwenen. Wie niet weggemaaid werd, heeft zich
op den grond geworpen en vuurt. Roode vuurkegels met blauwachtige vlammetjes springen
uit de geweerloopen. Reeds fluiten hun geweerkogels. Weinige minuten later duiken
nieuwe schimmen op en dringen de voorsten vooruit. In een lang, onregelmatig front,
dat uit een groot aantal naast elkaar oprukkende troepen bestaat, stormen zij
voorwaarts. Weer vallen geheele rijen. Zij aarzelen, maar ze zijn te talrijk. Steeds
915 nader komen zij. Nu kan men hen reeds goed onderscheiden. Log komen zij aangestapt,
voorover gebogen, het geweer met de bajonet er op in de hand.

Onze soldaten zijn een oogenblik als verlamd. De lichamelijke nabijheid van den
vijand werkt als een hypnose. Nu begint het drama, het handgemeen. Op de
borstweringen voor, achter en in de loopgraven, ziet men menschenkluwens. Twaalf,
920 vijftien menschen in elkaar verward en den indruk van beschonkenen makend. Een vuist
krabt in een gezicht. Een bajonet wordt in een halsgeboord. Een geweerkolf slaat
neer. Weer komt er een op de hoop toegelopen en schiet blindelings er in. Twee,
drie, vijf menschen vallen op den grond. De anderen merken het niet. Het dringen,
duwen, slaan en steken duurt voort. Er is geen verschil meer tusschen vriend en
925 vijand. Hier en daar een vloek, een ongearticuleerde klank, het geluid van een
stervende. Een officier slaat verwoed om zich heen met een schede waar de sabel nog
inzit. Een onderofficier verdedigt zich met zijn kijker. Een andere neemt een kluit
aarde en werpt die in de hoogte. Enkelen zitten gehurkt in de loopgraven en steken en
930 schieten van daar uit. Het kluwen wordt dunner, raakt langzamerhand ontward, maar er
vormen zich weer nieuwe. Om onze machinegeweren wordt bijzonder verwoed gestreden.
Tien, twintig handen grijpen ernaar. De eene vuist slaat de andere weg. Eenige
manschappen lichten de zware schilden op en beuken er mee op hoofden en handen.
Anderen gebruiken bajonetten, pistolen en kolven. Geknars, gevloek. Doch de Russen
935 schijnen steeds opnieuw uit den grond te verrijzen. De overmacht is groot. Plotseling
een donderend hoera. Onze regimentsreserve is als een donderbui komen opdagen. Af en
toe hoort men een trompet, die soms plotseling afbreekt. Eindelijk neemt het
handgemeen een einde. De Russen moeten wijken. Een enkel schot wordt hen nog achterna
gezonden.

Deze heksensabbath zal niet langer dan vijf minuten geduurd hebben. De Russen zijn
940 verdwenen. Het morgenrood vlamt op. De eerste zonnestrallen lichten. Onmiddellijk
daarop gedonder van het geschut aan beide kanten. De artillerie is haar ochtendwerk
begonnen. Reeds slaan de granaten in. Men let er niet op...

Op Zee.

945 De "Hamidié" beschadigd.

PARIJS, 7 Dec. (Reuter.) Een telegram uit Sebastopol meldt, dat de Turksche kruiser
"Hamidié" op een mijn geloopt en ernstig beschadigd is. Het schip is met moeite te
Konstantinopel binnengekomen.

950 Mijnen in de Noordzee.

BERLIJN, 7 Dec. (W. B.) De admiraliteit te Londen deelt mede, dat het onlangs te
Drontheim geïnterneerde Duitsche schip "Berlin" als mijnlegger was ingericht. Daar
geen mijnen meer aan boord waren, waren deze waarschijnlijk op hooge zee
uitgestrooid, en moesten schepen voor het ernstige dreigende gevaar worden
955 gewaarschuwd. Tot nu toe werd diep water als veilig beschouwd, thans moet ook daar
met voorzichtigheid worden gevaren.

De zeeslag in den Stillen Oceaan.

Een berichtgever van het "Berl. Tagebl." te Buenos Aires zond aan zijn blad een
960 beschrijving van den slag bij Coronel, waaraan wij het volgende ontleenen: De
Duitsche schepen vereenigde zich ten noorden van Valparaiso, waarop zij samen naar

Naspeuringen van Paul Theelen: 7 december 1914

het zuiden stoomden om Engelsche schepen op te zoeken. Zondag 1 November 's middags te één uur stoomden de vier Duitsche schepen in frontlinie op en wel in de volgende orde: De pantserkruiser "Scharnhorst" het dichtst bij de kust en daarop de
965 "Gneisenau", "Dresden" en "Leipzig". Op vrij grooten afstand volgde de kleine kruiser "Nürnberg" met de transportschepen. De Engelsche divisie, bestaande uit den pantserkruiser "Monmouth", den beschermden kruiser "Glasgow" en den hulpkruiser "Otranta" kwam in kiellinie van het zuiden noordwaarts om zich te vereenigen met den pantserkruiser "Good Hope", die uit het westen kwam. Toen het Duitsche eskader
970 Conception naderde, te ongeveer 6 uur 's namiddags, werd de vijand bemerkt. Er woei een hevige storm. Toen de Engelschen begrepen, dat zij gezien waren, wilden ze trachten uit te wijken. Dat beletten echter de Duitschers door zich tusschen de kust en de Engelsche te schuiven. De Duitsche schepen gingen tegelijkertijd van de front- in de kiellinie over: de "Scharnhorst" aan de spits en vervolgens de "Gneisenau",
975 "Dresden" en "Leipzig". Op dat oogenblik verscheen de "Good Hope" en stelde zich aan het hoofd van de Engelsche schepen. Beide eskaders stoomden evenwijdig van elkander zuidwaarts, de vier Duitsche schepen aan de zijde van de kust, de Engelsche aan de zeezijde, terwijl de Duitschers trachtten den afstand te verminderen. Om half negen signaleerde de "Scharnhorst" haar afstand van het vlaggeschip "Good
980 Hope" op 10,500 meter. De Duitschers verkortten dezen afstand zoo spoedig dat twee minuten later de eerste salvo's afevuurd konden worden. Twaalf vuurmonden van de "Scharnhorst" en de "Gneisenau" bestookten de "Good Hope". Door den grooten afstand konden aanvankelijk de kleine kruisers niet aan het gevecht deelnemen, teminder daar zij door de zware zee overspoeld werden. De "Good Hope" kon niet antwoorden, daar de
985 woedende storm haar het evenwicht benam. Om dezelfde reden was in den beginne het Duitsche vuur wat onzeker, doch de Duitsche linie boog een weinig om naar zuidwest, waardoor zij de Engelschen van meer nabij naderde. Eerst toen de afstand tot 6000 meter was verkort, beantwoordde de "Good Hope" het vuur, doch slechts met haar beide 24 c.M.; de acht 16 c.M. aan bakboord kon zij niet
990 aan het werk zetten, daar deze stukken te diep lagen. Nadat het Engelsche vlaggeschip drie granaten had afgeschoten, brak er brand aan boord uit. De "Monmouth" dekte, al vechtende, het vlaggeschip. De afstand was inmiddels 5000 meter geworden en nu brachten de Duitschers hun 15 c.M. in het gevecht, alleen bestookt door de "Monmouth" en de "Glasgow". De "Otranto" had
995 beschadigd de vuurlinie verlaten. De twee Duitsche pantserkruisers vereenigden hun 21 c.M. — elk had er zes — tot een salvo op de "Monmouth". Vier schoten troffen. Een tweede salvo volgde — en het Engelsche schip was doorzeefd. Vlammen stegen op, een ontzaglijke golf brak over boord; nóg twee schoten uit den voortoren van de "Scharnhorst" en de "Monmouth" was
1000 vernield. Het bleek dat de storm de actie der Britsche schepen had verlamd; het ontbrak hun aan stabiliteit, en daarom schoten hun kanonnen òf te ver òf te kort. Bij een korteren afstand had hun sterkere artillerie hun te baat kunnen komen, doch de Duitsche vice-
1005 admiraal von Spees had reeds voor het zoover was, hun vernieling voltooid. De zestien 15.2 c.M. kanonnen van de "Good Hope" lagen paarsgewijs boven elkaar, zoodat door den zwaren zeergang de onderste stukken elk oogenblik onder water lagen. De "Monmouth" maakte met één 15.2 c.M. een treffer op de "Gneisenau" tusschen de twee voorste 21 c.M. kanonnen, doch zonder den toren te vernielen. Een andere vuurmond van de
1010 "Monmouth" trof de pantsering boven de waterlinie, doch zonder schade aan te richten. Tot aan den ondergang van de "Monmouth" lag het in het voornemen van den Duitschen admiraal, de Engelschen van meer nabij te naderen om de trefkans te vergrooten, doch al te dicht wilde hij niet naderen; na den ondergang van de "Monmouth" vergrootte hij echter den afstand van 4500 meter op 6300 meter. De beschadigde "Glasgow" koos spoedig het ruime sop; het laatste, dat men van de
1015 "Good Hope" zag was om 7 uur 13 min., toen de duisternis reeds geheel was ingetreden, een hevige ontploffing. Den geheelen nacht zocht de "Nürnberg" tevergeefs naar een spoor van het verdwenen schip. Ze kon ook geen pogingen tot redding wagen, daar de storm het uitzetten van booten vruchteloos maakte. In den loop van den nacht werden een aantal draadlooze aanvragen van de "Glasgow" aan
1020 de "Good Hope" opgevangen, zonder dat laatstgemeld schip hierop had geantwoord. Daar het zoeken ook na het aanbreken van den dag vruchteloos was gebleven, lag de veronderstelling voor de hand, dat ook de "Good Hope" met haar 14,800 ton en 900 man op den bodem der zee bedolven ligt.

1025 **BELGIË.**

Aan de grens.

(Van een onzer verslaggevers.)

Naspeuringen van Paul Theelen: 7 december 1914

1030 SLUIS, 5 Dec. Niettegenstaande alle pogingen welke ik tot dusver aanwendde om van hier de grens te overschrijden, is mij dat niet mogen gelukken. Krachtiger dan te voren wordt de afsluiting gehandhaafd. Gaf de Feldwebel aan den eersten wachtpost mij in het begin der week nog eenige hoop dat ik wellicht nog toestemming zou krijgen, die hoop is nu wel voorgoed vervlogen. Dinsdag en Woensdag, toen ik ging hooren of de "Genehmigung" nog niet was afgekomen, werd ik althans behoorlijk ontvangen, 't Speet ze, maar "der Herr Hauptmann" was er nog niet geweest. En dan praatte ik nog wat met

1035 de mannen, allen van ongeveer veertigjarigen leeftijd. Wat die lui er gemoedelijk uitzien in hun zware, donkerblauwe duffelsche winterjas en de grijze pet op het hoofd! Hadden ze geen geweer op den schouder, men zou ze veeleer houden voor vrachtrijders dan voor krijgslieden. Trouwens de meerderheid heeft inderdaad ook niets krijgshaftigs. Zeker, zij voelen zich voor alles Duitschers. Zij klemmen zich als het ware vast aan de redeneering dat eigenlijk Duitschland aangevallen wordt. Dat

1040 geeft hun een soort van verontschuldiging voor hun aanwezigheid te midden van deze vreedzame bevolking. De schildwacht die mij den laatsten keer naar het wachthuisje bracht, durfde niet veel zeggen, maar in een nabij gelegen cafétje zat een ander een brief te schrijven naar zijn huis, zijn vrouw en kinderen... Dat stemde den man

1045 blijkbaar zacht. Een oogenblik praatten wij vrij uit, gaf ik toe dat het schieten uit een hinderlaag door franc-tireurs moest gestraft, worden, erkende hij dat de Duitschers dikwijls met onnoodige wreedheid waren opgetreden. Dan had hij het over het schrikbeeld: weer weg te moeten naar het front en barstte dan plotseling uit. "Oh, als die verschrikkelijke oorlog nog maar voor Kerstmis gedaan was!" Hij had een

1050 oogenblik opgehouden met schrijven, zat met de armen onder het hoofd somber voor zich uit te staren. Buiten dreunde een hevige slag. Wat of dat was? vroeg ik. De man had het niet gehoord. "'s Bummelt mir immer im Kopfe. Ich höre so etwas gar nicht mehr!" Ik besloot mij maar te verwijderen. Den Engelschen wordt verweten dat hun leger uitsluitend uit huurlingen bestaat... dat daarentegen de Duitschers uitsluitend

1055 vechten uit vaderlandsliefde... Hoe zou het in het Deutsche leger zijn, als den mannen volkomen vrijheid werd gegeven om huis toe te gaan? Maar ik moet u nog iets vertellen van het wachthuisje der Duitschers, waar ik zou trachten de toestemming te verkrijgen om verder te gaan. Niettegenstaande de eerste post mij had laten

1060 passeeren, blafte de schildwacht voor het huisje mij reeds uit de verte aan: "Was machen Sie hier?" Ik vertelde dat ik kwam hooren naar de gevraagde toestemming om verder te gaan. "Sic haben nichts zu fragen! Sie sind Holländer, ja! Dan haben Sie in Holland zu bleiben!" nijdaste de man. "Aber meine Papiere sind hier!" "Mussen Sie nicht so dumm sein die hier zu lassen!" beet hij weer. Gelukkig was het rumoer binnen

1065 gehoord. Een van de mannen kwam naar buiten en bracht mij mijn pas terug. Daarop trad een sergeant op mij toen en vertelde dat juist hedenmorgen "der Herr Hauptmann" Maar van toestemming om verder te gaan was geen sprake. Niemand mocht op dit gedeelte meer in of uit...

De groote drukte die een paar weken geleden nog te Sluis en St. Anna ter Muiden heerschte – vooral aan de tramstations waar talrijke groepen vluchtelingen steeds

1070 weer wachtten op het laatste nieuws uit hun vaderland – is geheel verdwenen. Door de geheele afsluiting is ook het verkeer met auto's en rijtuigen gestaakt. Een driehonderd meters over onze grens hebben de Duitschers een aantal hooge populieren geveld en dwars over den weg doen vallen. Toch zijn er nog wel moedige gasten die in het holst van den nacht de grens weten over te komen. De Duitschers mogen dan nu hun

1075 wachtposten onderling telephonisch verbonden hebben, zij mogen 's nachts nog zoo ijverig patrouilleeren, tegen de groote terreinkennis der inwoners zijn zij toch niet opgewassen. En zoo komen ook wij, op de grens, nog wel eens het een en ander te weten van hetgeen daar in het Deutsche Etappengebied voorvalt. We zijn hier op dit gedeelte van onze grens in een omgeving rijk aan historie. Zoowel de geschiedenis van Sluis

1080 als van St. Anna ter Muiden gaat terug tot den tijd van de kruisvaarders. Hoe de tijden veranderen! De bewoners van Brugge – Bruggelingen genaamd – van wie thans zoovelen in Sluis een veilig toevluchtsoord hebben gezocht, waren eertijds om zoo te zeggen de ervvijanden van de Sluizenaren. Het Zwin, waarvan thans niet veel meer dan een plasje over is, was toen het groote water waar de zeilschepen uit alle oorden der

1085 wereld bijeenkwamen, Brugge vooral in de 13de en 14de eeuw de rijke en bloeiende koopstad, Sluis, kleiner, maar steeds er op uit iets deelachtig te worden van de voorrechten. Reeds in het begin van de veertiende eeuw zag het machtige Brugge met angstige bezorgdheid de vernauwing van het Zwin aan. In 1331 was er eene overeenkomst gesloten tusschen Jan van Namen, als heer van Sluis, en graaf Lodewijk II van

1090 Vlaanderen als zijn leenheer, waarbij werd bepaald hoe ver het rechtsgebied der Sluizenaren aan den Zwinkant zich zou uitstrekken. Maar dezen hielden zich niet aan de overeenkomst, gingen voort nieuwe huizingen te maken en staken te slaan ten Zwinvaart in. Een zware brand in 1360 legde alle huizen in de asch. Nu werden de oude

Naspeuringen van Paul Theelen: 7 december 1914

1095 bepalingen weder krachtig gehandhaafd. Maar de opslikking vermocht men niet tegen te
gaan. Meermalen had Sluis van de wraakzucht der Bruggelingen te lijden. Ook vermeldt
de geschiedenis dat Jan van Renesse, een der dapperste edelen van graaf Floris V
selve voer ter Sluse Ende bernde daer vele Huse. Ook het aanleggen van versterkingen
1100 was den Sluizenaren verboden. De "Bruggelingen" beschouwden dat als een recht dat
uitsluitend hun toekwam. Eerst in 1382 toen de Vlamingen in den slag bij Roosebeke
door Karel VI, koning van Frankrijk en Vlaanderens leenheer, werden verslagen, werd
deze vergunning verleend. Maar lang nog bleef Brugge zich verzetten. In 1415 ontbood
het bestuur der stad nog twee schepenen uit Sluis, wien toen gelast werd dat men te
Sluis niet zou delven of staken steken in de wase (aangeslibden grond) tenzij het te
1105 voren geschouwd ware en bij weten van schepenen van Brugge. De toestemming werd
gegeven.

Het merkwaardige is dat de kosten van de toen onderhouden versterkingen werden
bestreden uit... een gedwongen leening. Deze beliep in het geheel 748 pond en werd
genomen door 11 van de meest gegoede poorters. Men ziet, er is ook op dit gebied
1110 niets nieuws onder de zon.
Zelfs aan een voorbeeld van "directe heffing" ontbreekt het in de geschiedenis van
Sluis niet. Reeds zes jaren na de inneming van den Briel door de Watergeuzen koos
Sluis de zijde van Oranje en had alles veil voor de verdediging van den strijd voor
vrijheid. Men ging toen verder dan thans iemand durft droomen. Immers al de goederen
1115 in doode hand, van de gilden die meer dan 12 ponden inkomen hadden, al de goederen
van kloosters en kapellen, de kloosters zelf, ja de klokken en het zilver van kerken
en godshuizen werden geofferd op het altaar der vrijheid! De vesten werden verdiept
door de eigen hand der poortერი. Blijkens publicatie van 22 September 1579 werd
bevolen, dat al de ingezetenen van de stad, manspersonen en knechten, boven de 12
1120 jaar oud zijnde, den volgenden morgen te 6 uur voorde Oostpoort der stad moesten
zijn met eene schop, spade, pik of pipegale (kruiwagen). Niemand mocht thuis blijven
"gereserveerd die van de wacht zijn of die ziek "te bedde liggen, op peine, dat
degeen, "die in gebreke bevonden wordt, zal geacht worden als vijand of immers als
"geen beminnaar van de welvaart der stad "en overzulks gepunierd met strikte of
1125 gebannen te worden uit de "stad, ter discretie van schepenen". Dat was nog anders dan
de mobilisatielasten van den tegenwoordigen tijd.

Al de opoffering, al de moeite mocht niet baten. In 1584 had Brugge door verraad
weder de zijde van Spanje gekozen en na een heldhaftige verdediging moest Sluis zich
1130 den 4 Augustus 1587 aan den hertog van Parma overgeven! En in de bewaard gebleven
notulen van den Raad van het nabijgelegen Muden (thans St. Anna ter Muyden) vinden we
dat den 11 April 1595 besloten wordt tot "een octroy tot "het heffen van gelden per
gemet tot het "repareeren der kerke, door de rebellen van zijne majesteit
1135 beschadigt". Die rebellen waren waarschijnlijk de Geuzen die de stad telkens weder
aanvielen. Van deze kerk is thans niet veel meer over dan een 30 meter hooge toren,
die thans, staande op het uiterste puntje van onze grens, voor onze militairen dienst
doet als observatiepost. Nog valt het te zien waar en hoe hoog de kerk vroeger
aangebouwd was en de vriendelijke dominee van het dorpje - dat thans met Sluis één
gemeente vormt - weet den bezoeker precies te vertellen waar de schoten van de Geuzen
1140 den toren toen hebben getroffen. In Sluis zelf staat nog altijd de mooie toren in
zijn middeneeuwsche schoonheid. Hier en daar vindt men in tuinen nog ruines die u
vertellen van de vroegere grootheid der stad... Maar overigens is Sluis geworden het
stille stedeke van thans, staatsrechterlijk geheel Nederlandsch - waar de bewoners
trouwens trotsch op zijn en... zich thans vooral best bij gevoelen. Maar wat
1145 gewoonten en taal betreft valt het haast niet van de noordelijke plaatsen in België
te onderscheiden.

Nog altijd herbergt Sluis een 3000 Belgische vluchtelingen. Velen voorzien in hun
eigen onderhoud, maar vele anderen moeten ook hier nog door den Staat der Nederlanden
1150 onderhouden worden. De meesten kunnen trouwens niet terug nu de grens hier gesloten
is. Hoe streng die afsluiting wordt toegepast, ondervond heden nog een Brusselsche
dame, die in het badplaatsje Knocke een winkel heeft en eens wilde gaan zien hoe haar
boeltje er uitzag. Zij ging per tram tot Katzand en trachtte van daar langs da duinen
Knocke te bereiken. Na een vermoeienden tocht was zij haast aan de plaats harer
1155 bestemming toen een Duitsche schildwacht haar opmerkte en aanhield. Gevolg:
aanhouding, opsluiting, fouilleering en al de onaangenaamheden daaraan verbonden.
Gelukkig had de dame zelfs volgens het gestrenge oordeel van de Duitsche officieren
niets verdachts bij zich, zoodat zij verder onder geleide van eenige Duitsche
soldaten over de Nederlandsche grens werd geleid.

1160

Dank zij de mildheid van eenige heeren is den kinderen van de vluchtelingen in een der kloosters hier een St. Nicolaasfeest bereid kunnen worden. Daar werden de Fransche, Engelsche en Belgische volksliederen gezongen, daar vertelde een Antwerpsch onderwijzer van den goeden Sint en werd hulde gebracht aan Holland's gastvrijheid...
1165 Ja, zelfs in ons hotel ging de avond niet onopgemerkt voorbij. Sedert onheuglijke tijden is het de gewoonte dat de goede Sint verschijnt te midden der gasten. In een oud stadje worden oude gewoonten gehandhaafd. Maar zelden vond de brave man uit Spanje een zoo gemengd gezelschap als thans. Zelf werd hij voorgesteld door een
1170 braven "garde civique" uit Brugge, bracht presentjes voor "mijnheer de juge", een Belgisch rechter uit een der groote steden, voor den vriendelijken luitenant – één van Amsterdams classici – die thans onze grenzen bewaakt, voor enkele journalisten enz. Enfin, al is het oorlog, en al staan enkele honderden meters verder de Duitsche schildwachten grimmig met hun geladen geweren, we hebben toch St. Nicolaasfeest gevierd.

1175

DUITSCHLAND.

Een lid van den Duitschen Rijksdag verdwenen.

Het bureau-Norden deelt mede, dat een lid van den Duitschen Rijksdag verdwenen is. Sedert vier maanden n.l., dus sedert het uitbreken van den oorlog, is de jeugdige
1180 soc.-dem. afgevaardigde dr. George Weill, van beroep redacteur en vertegenwoordiger in den Rijksdag van het district Metz, niet te vinden. Dr. Weill was Berlijnsch correspondent van de Parijsche "Humanité", het orgaan van Jean Jaurès. Hij vertoefde herhaaldelijk te Parijs en moet aan de zijde van Jaurès hebben gestaan, toen deze werd vermoord. Sedert is dr. Weill verdwenen. Eenige zijner vrienden meenen, dat de
1185 moord op Jaurès hem zoo heeft aangegrepen, dat hij zielsziek is geworden. Deze opvatting wordt intusschen niet bevestigd. De pogingen echter om uit betrouwbare bron iets over dr. Weill te vernemen, zijn tot nu toe vruchteloos gebleven. Ook de militaire overheid heeft tot nu toe vergeefsche nasporingen gedaan.

1190

ENGELAND.

Minister Runciman aan het woord.

LONDEN, 7 Dec. (Reuter.) In een redevoering, alhier gehouden, zeide minister Runciman, dat het een der merkwaardigste feiten in dezen oorlog is, dat het eenige
1195 leger, dat voortdurend in kracht toeneemt, het Britsche leger is, het gevolg van de versterkingen uit Engeland, Indië en de overige kolonies. Met Kerstmis of in de eerste weken van het volgend jaar zullen we in staat zijn steeds meer van Kitchener's leger in het veld te sturen. Het is onmogelijk te voorspellen hoeveel man wij in de eerste maanden van het volgende jaar op het vasteland zullen hebben, maar men mag
1200 vertrouwen, dat het meer dan voldoende zal zijn om verandering in den toestand te brengen en de strijdkracht uit België te werpen, welke dat land verwoestte, Frankrijk gevaar deed loopen en ons zelf bedreigde. Binnen enkele weken zal Duitschland zelf eenige ondervinding opdoen over een inval in het eigen gebied en leeren begrijpen wat België in de laatste drie maanden moet hebben gevoeld. Wat de vloot betreft, een
1205 ieder, die van nabij haar kracht en bekwaamheid kent, vertrouwt volkomen in onze macht om een groote en beslissende overwinning te bevechten.

Engeland en de Belgische neutraliteit.

LONDEN, 6 Dec. (Reuter.) Het "Persbureau" bericht: Naar aanleiding van mededeelingen uit welke valt af te leiden, dat Engeland plan zou hebben gehad de Belgische
1210 neutraliteit te schenden, maakt het ministerie van buitenlandsche zaken een onderhoud publiek met den Belgischen gezant op 7 April 1913. Minister Grey seinde op dien dag aan den Britschen gezant te Brussel: "In een onderhoud, dat ik heden had met den Belgischen gezant heb ik gezegd, dat ik vernomen had, dat in België de vrees werd gekoesterd, dat wij het eerst de Belgische neutraliteit zouden schenden. De gezant
1215 deelde mij mede, dat er in een Britsche bron sprake van was geweest, dat Groot-Britannië troepen in België zou ontschepen, ten einde Duitschland voor te zijn, wanneer dit eventueel troepen door België naar Frankrijk zou willen zenden. Ik zeide, dat ik niet geloofde, dat een Britsche regeering het eerst zulks zou doen. De openbare meening hier zou het trouwens ook nooit goedkeuren. Wat wij wenschen ten
1220 opzichte van België en van andere neutrale landen is, dat hun neutraliteit geëerbiedigd wordt. Zoolang deze niet door een andere mogendheid wordt geschonden, zullen wij geen troepen naar het Belgisch gebied zenden. Wanneer wij het eerst troepen naar België zouden zenden, zouden wij aan Duitschland een reden geven om dit eveneens te doen."

1225

Ierland en de oorlog.

LONDEN, 7 Dec. (Reuter.) John Redmond hield te Tuam in Ierland een redevoering en zeide o. a., dat het voor Ierland van het hoogste belang was den oorlog tot een spoedig einde te brengen. Het is de plicht van de Ieren de lasten, welke de oorlog op
1230 het rijk legt, blijmoedig te dragen. Hij haalde officieele cijfers aan, waaruit bleek, dat den 30en November 89,000 Ieren, onder wie 52,000 katholieken, in de legers van de kroon dienden, terwijl duizenden Iersche recruten uit Engeland zich bij de vaandels, voegden en duizenden uit de dominions kwamen. Men kan gerust zeggen, dat in
1235 het geheel 130,000 Ieren thans in de gelederen staan. En dit is pas een begin. Het was nog niet algemeen bekend, dat een uitsluitend Iersche brigade zal worden gevormd, waarvan alle manschappen een band om het hoofddeksel met het woord Ierland erop zullen dragen. Deze afdeeling zal spoedig voltallig zijn.

FRANKRIJK.

1240 **Inlijving van zwakke elementen.**

In een artikel over de officieren van gezondheid en hun taak (er schijnen n.l. ernstige klachten gerezen te zijn over onvoldoende verzorging van gewonden en zieken) waarschuwt de "Tems" voor het dreigende gevaar van overlading van de taak der doktoren tengevolge van het inlijven van soldaten wier gezondheid te wenschen laat.
1245 Men is bezig, schrijft het blad, een nieuwe desorganisatie van den geneeskundige dienst voor te bereiden, dien men met zooveel moeite en inspanning in orde heeft gekregen. Men lijft n.l. menschen in, die zoo zwak van constitutie en van zulk een twijfelachtige gezondheid, dat de doktoren bij den troep hen geslist ongeschikt achte voor den velddienst. De "Dépêche de Toulouse", die ook aandacht wijdt aan deze
1250 hoogstbelangrijke quaestie, schrijft o.a.: "Nous avons une armee magnifique - nous n'avons pas besoin d'un troupeau". Bij de keuring geeft men zich in sommige stede zelfs niet eens meer de moeite om de menschen zich te laten ontkleeden. De met het onderzoek belaste personen, die over veel te weinig tijd beschikken, bepalen zich er toe te vragen. "Wat kunt gij als reden aanvoeren om vrijgesteld te blijven?" en
1255 meenen, dat, als de man eenmaal bij zijn korps s gekomen, het nog tijd genoeg is om hun bij gebleken ongeschiktheid terug te zenden. De doktoren aan het front verzetten zich krachtig tegen de inlijving van dergelijke elementen met weinig weerstandsvermogen. De "Tems" wijst er op, dat het zaak is méér aan de belangen van het leger te denken, waarvoor een goede gezondheidstoestand van den troep
1260 levensvoorwaarde is, dan om er op uit te zijn maar toe te geven aan het vaak onberedeneerde drijven van de openbare meening.

OOSTENRIJK-HONGARIJE.

Dreigend tekort.

1265 VENETIË (via Londen), 7 Dec. (Reuters bijz. dienst). Den 6en Dec. vaardigde de Hongaarsche regeering een decreet uit, waarbij den bakkers wordt verboden om bij het bakken van wit of bruin brood meer dan 80% tarwe- of roggemeel te gebruiken; voor de rest moet mais, gerst of aardappelmeel worden gebruikt. Men vreest een tekort aan graan, in het bijzonder aan tarwe en rogge. De agenten van Oostenrijk-Hongarije in
1270 Italië bieden de hoogste prijzen om den invoer van koren in Oostenrijk te verzekeren.

ITALIË.

In Tripolis.

1275 ROME, 7 Dec. (Reuter.) Een telegram aan de "Corriere della Sera" zegt, dat de toestand in Tripolis ernstig is, ten gevolge van de anti-Italiaansche propaganda door de Duitschers onder de inboorlingen gevoerd. De Italiaansche troepen worden geleidelijk uit het binnenland teruggetrokken.

ZUID-AFRIKA.

1280 **Een rapport van Botha.**

PRETORIA, 6 Dec. (Reuters bijz. dienst.) In het rapport van de operaties nabij Reitz wordt verder gezegd:
De zware en voortdurende regenval welke de operaties ernstig had belemmerd, hield op in den nacht van 4 December. Een dichte mist zette toen op, welke pas in den vroegen
1285 morgen van 5 Dec. eenigszins optrok. Niettegenstaande de moeilijkheden ten gevolge van regen en mist waren alle commando's op de hun aangewezen plaatsen en zoo gauw als de mist optrok begeleidde Botha zelf de strijdmacht bij de omsingeling, welke al spoedig succes had. Na het wisselen van slechts enkele schoten werden 200 rebellen onder Fourie gevangen genomen door commandant Manie Botha. De kolonels Van Deventer,
1290 Louis Botha, Smuts en Enslin en de commandant Maude Dreyer en Grobler namen 250 man gevangen.

Naspeuringen van Paul Theelen: 7 december 1914

1295 Commandant Dirk van Deventer vertrok van Lindley op weg naar Reitz den eersten
December om ook deel te nemen aan de actie, maar ten gevolge van den zwaren regen
waren de wegen haast onbegaanbaar. Zijn colonne kwam in de buurt van Reitz, waar
1300 troepen van de rebellen waren samengetrokken, lang vóór de anderen, die met hem
samenwerkten. Den tweeden December was zijn rechtervleugel, welke bestond uit eenige
honderden mannen, aangevallen door overmachtige afdeelingen rebellen. Twee der
zijnen werden gedood, twee gewond, ongeveer 57 gevangen genomen, o.a. De commandant
1305 Kloppers bij Rustenburg. De meesten werden door de rebellen vrijgelaten, alleen
commandant Kloppers en verschillende van zijn officieren werden als krijgsgevangenen
vastgehouden.
Toen echter de operaties van Botha tot verdere ontwikkeling kwamen en het den
rebelln duidelijk werd, dat zij van alle zijden waren omsingeld, werden Kloppers en
eenige zijner officieren vrijgelaten. 's Nachts kwamen ongeveer 200 rebellen bij hem
1310 en gaven zich over. Kloppers nam hun wapens in ontvangst en gaf hun vrijgeleide naar
hun respectieve overheden om zich bij deze te melden.
Bij den aanval op Van Deventers troep op den 2en December verloren de rebellen 30
gekwetsten.
Onder dekking van den mist in den morgen van 5 Dec. slaagden Wessels en Sefontein
1315 met ongeveer 300 man er in om door de linies van de kolonels Foucke, Tobias Smuts en
Louis Botha te breken in de richting van Bethlehem, maar Fouche nam zeventig man van
dien troep gevangen. In het geheel hebben zich 820 man overgegeven of zijn in
gevangenschap geraakt.

1315 **BALKANSTATEN.**

Servië en Bulgarije.

1320 LONDEN, 7 Dec. (Reuter.) De "Daily Telegraph" verneemt uit Athene, dat de gezanten
van Engeland, Frankrijk en Rusland Donderdag gezamenlijk een bezoek brachten aan
Venizelos. Men gelooft, dat een grondslag gevonden is voor een Servisch-Bulgaarsche
overeenkomst.

Zie verder pag. 7

AVONDBLAD. Tweede Blad.

1325 **Nederland en de Oorlog.**

Nederlanders naar Duitschland.

Het overschrijden der Duitsche grens is voor Nederlanders aan tal van formaliteiten
onderhevig. Zondagochtend deelden we mee, dat de minister van buitenlandsche zaken
ter kennis van belanghebbenden brengt, dat ten aanzien van het personenverkeer naar
1330 Duitschland, over de grensstreek van den spoorweg naar Salzbergen tot de lijn van
Venlo naar Viersen, wijzigingen zijn gebracht in de bepalingen over paspoorten. De
verklaring, dat de op het op het paspoort geplakte photographie inderdaad die van den
in het paspoort genoemden persoon is, moet niet meer door een notaris, doch door den
burgemeester van de gemeente waar deze persoon gevestigd is, worden gesteld.
1335 Daarentegen gelden, naar de Duitsche consul te Nijmegen ons schrijft, aan die zijde
der grens weer andere bepalingen. Genoemde consul schrijft ons:
"Met nadruk dient er op gewezen te worden, dat Nederlanders nauwgezet moeten voldoen
aan de van Duitsche zijde gemaakte bepalingen betreffende 't grensverkeer, n.l.
1340 paspoort met opgeplakte photographie, welke evenals de handteekening, door een
notaris of burgemeester is gewaarmerkt, tevens gevisieerd door een Duitsch consulaire
ambtenaar in Nederland, waarbij erop gelet wordt, dat de waarmerking door een notaris
de voorkeur verdient, aangezien gebleken is, dat eenige "Grenzüberwachungsstellen"
1345 geen genoegen nemen met de waarmerking door een burgemeester, waardoor den reizigers
herhaaldelijk toegang naar Duitschland geweigerd is alvorens hun paspoort door een
notaris was gewaarmerkt, welke waarmerking daarna nog door een Duitschen consul moest
worden erkend. Deze strenge voorschriften dienen te worden nagekomen, wil zich niet
aan teleurstelling blootstellen."

Engeland en Nederland.

1350 Wij lezen in "De Nieuwe Ct.":

"Volgens een correspondentie in de "Deutsche Tageszeitung" uit Amsterdam, neemt de
Engelsche "perscampagne tegen Nederland" van dag tot dag in heftigheid toe. De
Engelsche bladen zouden vooral daarom verbolgen zijn, wijl zij ons land verdenken het
1355 initiatief genomen te hebben tot het gezamenlijke protest van de onzijdige staten
tegen de "afsluiting der Noordzee".

"Wij hebben van een Engelsche perscampagne tegen Nederland hier in Den Haag nog niet
veel bemerkt en het zou ons verwonderen indien men te Amsterdam in dit opzicht beter

was ingelicht. In elk geval kan zij moeilijk in heftigheid zijn toegenomen wegens het gezamenlijke protest der neutralen tegen de Noordzee-sluiting. Immers, zulk een
1360 protest heeft niet plaats gehad. De drie Skandinavische staten hebben te zamen
geprotesteerd; onze Regeering heeft zich daarbij niet aangesloten wijl (zooals
officieus is bekend gemaakt) zij reeds herhaaldelijk en ook nu weer, te Londen
1365 vertoogen heeft doen houden tegen verschillende beperkingen van de vrije vaart en
handel door Engeland. In hoeverre dit geïsoleerde optreden boven aansluiting bij
andere onzijdigen de voorkeur verdient, laten wij thans buiten beschouwing, omdat wij
deze vraag niet volledig kunnen beoordeelen. Maar bezwaarlijk kan het aanleiding
geven tot ontstemming in Engeland op grond dat het initiatief een gemeenschappelijk
protest van Nederland zou zijn uitgegaan!

"Van welk gehalte de Amsterdamsche berichtgeving van het genoemde blad trouwens is,
1370 kan het best beoordeeld worden uit de toevoeging, dat met het oog op een verwachten
aanslag van Engeland op den Scheldemond (om den toegang naar Antwerpen te forceeren)
in den laatsten tijd door onze regeering buitengewone maatregelen in Zeeland getroffen
zijn. De forten (sic) van Vlissingen (!) en Neuzen zijn met het zwaarste geschut (42
1375 c.M. ?) bewapend on alle Zeeuwsche garnizoenen buitengewoon versterkt. "Dit
verhaaltje doet thans door verscheidene Duitsche bladen de ronde. Wie verzint toch
zulke dingen te Amsterdam?"

Verwarmingsgordels.

De oproep aan de vrouwen in Nederland tot het vervaardigen van verwarmingsgordels
1380 voor de soldaten te velde had als gevolg dat door het comité Vrijdag aan de centrale
magazijnen van kleeding en uitrusting te Amsterdam zes duizend gordels zijn
toegezonden. In het laatst dezer maand hoopt men een tweede zending te kunnen laten
volgen.

Zooals men weet bestaat het comité uit mevrouw A. W. van der Voort-Metman, Haarlem;
1385 mevrouw A. Gevaerts van Geervliet geb. Baronesse van Sytzama, Haarlem; mevrouw A.
Backer-Cramer, Bezuidenhout 21, Den Haag; dr. R. C. Venema, Haarlem.

Briefwisseling met Gent en Oost-Vlaanderen.

De consul der Nederlanden voor Oost-Vlaanderen verzoekt ons het volgende bekend te
1390 willen maken:

Ten gevolge der niet-nakoming van de gestelde voorwaarden op de briefwisseling zijn
van de dagpost van 4 dezer 113 brieven door de censuur vernietigd moeten worden.
Wij herhalen: dat de particulieren en geïnterneerde militairen niet anders dan
1395 briefkaarten mogen gebruiken, welke als zoodanig (zonder enveloppe) moeten verzonden
worden; dat voor de handelszaken brieven in open enveloppe of briefkaarten gebruikt
moeten worden; dat men zich volstrekt te onthouden heeft van politieke en militaire
beschouwingen; dat de nakoming dezer voorwaarden aan eene strenge censuur van het
consulaat en van de Duitsche overheid onderworpen is; dat alle correspondentie
1400 geadresseerd moet zijn als volgt: Consul Kuyk, poste restante Sas van Gent, met
vermelding op de adreszijde ook van naam en adres van den bestemming.

Het publiek werke de verhandeling door het consulaat van de reeds ver over de 1000
brieven en kaarten per dag in de hand in plaats van die te bemoeilijken en straks
onmogelijk te maken.

Anderen bladen wordt verzocht deze mededeeling over te nemen.

1405

De arrestatie te Rotterdam.

Mr. C. P. van Rossem te Rotterdam, die Zaterdag is in hechtenis genomen op verdenking
van het schrijven en rondzenden van een pamflet, waardoor de onzijdigheid van het
land in gevaar zou kunnen worden gebracht, is een slechts weinige jaren geleden
1410 gepromoveerd jurist, die eenige letterkundige bekendheid heeft verworven door de
uitgave van een paar boeiend geschreven historische essays over figuren in Frankrijk
uit den tijd die aan de Revolutie van 1789 voorafging, het leven in de gevangenissen
onder de Terreur en laatstelijk over den "beau Brummell" en Casanova. Hij schreef ook
een tooneelstuk. Het pamflet, waarop de vervolging berust, hebben wij eenige weken
1415 geleden onder do oogen gehad, toen de nasporingen der justitie zich nog in een ander
richting bewogen dan waarin men thans meent den dader gevonden te hebben. Als wij ons
wel herinneren, bevatte het geschrift een opwekking om een bond of een vereeniging te
stichten, die overal in ons land en elders Duitschers, Duitsche producten op welk
gebied ook, Duitsche firma's enz., zou boycotten en in zeer heftige termen werd dit
1420 plan toegelicht. Eigenaardig was dat, hoewel het plan door den schrijver bestemd
scheen om vooralsnog te worden geheim gehouden, het pamflet was toegezonden o. a. aan
eenige Duitschers, die ambtelijke betrekkingen bekleeden en van wie dus waarlijk niet
verondersteld kon worden dat zij tot geheimhouding zouden medewerken! Dit gaf ons al

1425 dadelijk den indruk van iets kinderachtig, die trouwens bij de lezing van het pamfletje gevestigd werd. (Nieuwe Ct.)

BINNENLAND.

De Posterijen en de Marken-koers.

1430 In de laatste dagen is herhaaldelijk door tal van inzenders in ons blad gewezen op de eigenaardige usancies welke thans bij de Nederlandsche posterijen heerschen in zake de koersberekening voor Rijksmarken. Voor een postwissel van Mk. 18,90 uit Duitschland wordt hier f10 uitbetaald, wat gelijk staat met een koers van f52,91 per Mk. 100. Daarentegen wordt voor een postwissel van Mk. 18,90 dien men naar

1435 per Mk. 100. Chèque Duitschland noteert hier, na reeds aanmerkelijk lager te zijn geweest, circa f54 per Mk. 100, zoodat de Nederlandsche posterijen het niet onrechtmatig achten om degenen die van haar bemiddeling gebruik maken, meer dan 10% extra in rekening te brengen. Op herhaalde klachten, zoowel in de pers als uit

1440 handelskringen bij de directie zelf werd niets anders geantwoord, dan dat het "te lastig" is om de noteering te veranderen, hoewel men in het buitenland dien last zeer wel aandurft en ook hier te lande de post niet schroomt zich dezen last te getroosten indien die verandering voor haar eenig voordeel kan afwerpen.

Wij behoeven er niet op te wijzen welke ontstemming een politiek als thans door onze posterijen wordt gevolgd, in de kringen van handel en nijverheid moet uitlokken. Al

1445 is de economische toestand ten onzent gelukkig minder dreigend geworden dan enkele maanden geleden, toch is de tijd er waarlijk niet naar om bij remises naar het buitenland zonder bezwaar een belasting van meer dan 10% ten bate van het Rijk te kunnen opbrengen. Van een regeering die zoozeer getoond heeft een open oog te hebben voor de eischen die door den tegenwoordigen toestand worden gesteld, moet verwacht

1450 worden, dat zij aan een dergelijke belasting-politiek op eigen houtje van haar ambtenaren hoe eerder hoe liever een einde zal weten te maken. Intusschen bereikten ons heden weder nieuwe mededeelingen uit zaken-kringen, die een nieuw eigenaardig licht op de quaestie werpen. Wij kregen inzage van brieven, waarin handelaars en

1455 industrieelen in Duitschland hun Nederlandsche relaties verzoeken dat laatstgenoemden hun debetsaldo zullen aanzuiveren door bemiddeling der posterijen. *Wij doen dit verzoek - aldus luidt de motiveering - krachtens een ons kenbaar gemaakten wensch der Duitsche Rijkspost. Deze is een aanzienlijk bedrag schuldig aan de Nederlandsche posterijen. Gedurende den oorlog kan deze schuld niet door bemiddeling der banken worden afgewikkeld en de Duitsche Rijkspost heeft derhalve door bemiddeling der*

1460 *Kamers van Koophandel den Duitschen firma's verzocht er toe mede te werken, dat deze schuld langs den bovenbedoelden weg kan worden afgewikkeld.*

Op zichzelf is er tegen een dergelijke verrekening met gesloten beurzen tusschen de beide postadministraties natuurlijk niet het allerminste bezwaar. Indien men echter hetgeen thans geschiedt, in het licht van deze verrassende mededeeling beschouwt, dan

1465 komt men tot de conclusies die de zaak niet beter maken.

Van tweeën één. Of de schuld der Duitsche posterijen aan de Nederlandsche moet in Nederlandsch geld worden voldaan, of wel onze post heeft dit geld in Duitschland in Marken te vorderen. Indien de verrekening in Nederlandsch geld moet geschieden, dan heeft de ongemotiveerd hoge koers, dien onze post voor Marken-rémises in rekening

1470 brengt tot gevolg, dat de Duitsche Rijkspost in staat wordt gesteld voor elke Mk. 100, die zij tegen een Nederlandschen postwissel krijgt te betalen, f59.57 3/4 van haar schuld af te doen in plaats van ca. f54. Dit is dan een vriendelijkheid tegenover onzen nabuur, ten koste van een drukkenden en niet te verdedigen last voor

1475 al onze landgenooten, die van de bemiddeling der posterijen gebruik moeten maken. Of wel de Nederlandsche postadministratie hoeft het geld in Duitschland in Rijksmarken te goed. Alsdan komen postwissel-transacties op de bovengenoemde basis er op neer dat elke Mk. 100 die op die wijze met gesloten beurzen worden verrekend, onze post in staat stellen het desbetreffende deel van haar vordering tegen f59.57 3/4 te innen en de meer dan 10% verlies te ontgaan, welke zij anders door de depreciatie van den

1480 wisselkoers op Duitschland zou lijden.

Deze laatste lezing is wel de waarschijnlijkste. Onze aandrang dat eens een man van zaken zeggenschap op dit gebied moest krijgen, is dan waarlijk overbodig geweest. Integendeel geeft het bestuur der posterijen dan maar al te zeer blijk, dat zij

1485 "zakelijk" weet op te treden, zij het ook door riemen te snijden van andermans leer en door haar eigen verliezen af te wentelen op de schouders van het grote publiek. Of had een goed zakenman de vordering misschien niet zoo hoog laten oploopen? Wij behoeven niet te betoogen, dat de thans gevolgde politiek onverdedigbaar is. Indien het voordeelig saldo der posterijen daalt ten gevolge van een wereldoorlog, dan moet die schade door het Rijk worden geleden en niet door enkele kringen van

Naspeuringen van Paul Theelen: 7 december 1914

1490 handel en industrie, die daardoor geheel willekeurig en zonder dat ook maar
eenigszins met hun draagkracht rekening wordt gehouden, worden getroffen. Dit klemt
te meer, omdat het uit den aard der zaak de minst krachtige elementen zijn die op den
1495 duur slachtoffers van dezen toestand moeten worden. Zij die groote betalingen hebben
te doen, hebben in den regel wel een bankverbinding welke voor overschrijving of voor
remise per cheque voor hen kan zorg dragen. Zij zullen dit ook voor kleinere bedragen
gaan doen naarmate de wetenschap doordringt dat remise door bemiddeling der
posterijen veel te onvoordeelig is, doordien deze een te hoogen prijs laten betalen.
De last wordt dan meer en meer op de schouders gelegd van de kleinen en de weinig-
1500 kapitaalkrachtigen, die stellig voor deze extra heffing slechts een matigen troost
zullen vinden in de wetenschap, dat onze post-directie hierdoor in staat wordt
gesteld een belangrijk tegoed in Duitschland op voordeelige wijze te vereffenen.
Behoeven wij na het bovenstaande onzen aandrang te herhalen, om de thans door onze
1505 pesterijen gevolgde politiek te vervangen door eene die meer in overeenstemming is
met de billijkheid en met het belang der velen te wier behoefte de gelegenheid tot het
verkrijgen van buitenlandsche postwissels indertijd is opengesteld? Hoe eerder aan
den tegenwoordigen afkeurenswaardiger toestand een einde komt, des te beter zal dit
voor het algemeen belang zijn.

DE OORLOG.

1510 **Op Zee.**

Schepen vergaan.

STOCKHOLM, 7 Dec. (Het Zweedsche stoomschip "Luna" uit Stockholm en het s.s.
"Everilda" uit Helsingborg zijn bij Maentgluoto, n de Finsche scheren, op mijnen
gestooten en gezonken. Van de "Luna" is de geheele bemanning gered, van de Everilda
1515 slechts een man.

Op het Zuidoostelijk oorlogstooneel.

De strijd in Servië.

LONDEN, 7 Dec. (Eigen Bericht.) Uit Saloniki wordt aan de „Daily Chronicle" gemeld,
1520 dat het Servische leger, volgens berichten uit officieele bron, sterke posties heeft
ingenomen in de bergachtige streek bij Kragoejewatz, waar het zich voorbereid op een
langen, krachtigen tegenstand.

FRANKRIJK.

1525 **De lichting 1915.**

In vreedestijd geldt de bepaling, dat van 1 October af de dienstplichtigen behoorende
tot de lichting, die voor eerste oefening op moet komen, niet meer mogen huwen zonder
machtiging van de militaire autoriteit.

In dit voorschrift moesten met het oog op de huidige omstandigheden wijzigingen
1530 worden aangebracht. Thans heeft de minister van oorlog den burgemeesters
aangeschreven, dat alle dienstplichtigen van de lichting 1915 en die van de
lichtingen 1914 en 1913, die tot nog toe uitstel hadden gekregen, doch nu moeten
opkomen, kunnen trouwen zonder machtiging van den minister tot den dag, waarop zij
zich bij het depôt moeten melden, welke datum voor de lichting 1915 uiterlijk 20
1535 December is.